KA KNJIŽ

TRST, nedelja
15. aprila 1956
Leto XII. - Št. 91 (3329)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din. MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 400, vnaprej: četrtletna 1100, polletna 2100, celoletna 4100 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Nenni poudarja važnost majskih volitev na prehodu iz hladne vojne v koeksistenco

Vzroki poraza v FIAT so predvsem politični in sindikalni - Razvoj v levo naj bi se izvršil brez prelomov s KD - Nenni ne odklanja diskusije s PSDI - Matteottijev članek - Nadut Fanfanijev govor v Rimu - Odmev Gruentherjeve ostavke v italijanski prestolnici

(Od našega dopisnika)

RIM, 14. — Če upoštevamo strogo in ozko atlantsko — s poudarkom na vojaški del — politiko, ki jo vodi palača Chigi in njen šef, ter da je to politiko včeraj ponovno poudaril v senatu, je povsem razumljivo, da je ostavka poveljnika oboroženih sil NATO gen. Gruentherja in njegova zamenjava z gen. Norstadom izzvala v Rimu precejšnjo senzacijo. Zamenjava se postavlja v zvezo z vedno večjimi zahtevami zahodnih dežel, da se atlantski aparat revidira. Zaradi dejstva, da gen. Norstad pripada letalstvu, sodijo, da nameravajo preusmeriti atlantsko strategijo v smislu krepitve letalstva, kar bi hkrati tudi imelo za posledico zmanjšanje stroškov. Najbolj verjetno pa je, da je vlada ZDA sklenila začeti revizijo v zvezi z novim mednarodnim ozračjem v Evropi. S tega vidika je torej včerajšnji Martinov govor še toliko bolj anahronističen: zdi se, da je hotel biti Martino bolj papeški od papeža samega.

Ministrski svet je imel napovedano sejo, na kateri pa je razpravljal in sklepal samo o zadevah rednega upravnega poslovanja. Med drugim je imenoval za državnega svetnika odvetnika Romana, De Gasperijevega zeta, prof. Battaro, ki je bil doslej šef Saragatovega kabineta, in odvetnika La Loggio, predsednika avtonomne dežele Sicilije. Ministri so dalje razpravljali o finansiranju ustanov za reformo, vendar pa niso dosegli soglasja z liberalnimi ministri, ki hočejo blokirati praktično izvajanje agrarne reforme, ki je že dalj časa na mrtvi točki zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. V delovanju političnih strank je bil poleg predvolilne aktivnosti vseh strank, opaziti članek, ki ga je v glasilu PSDI napisal njen glavni tajnik Matteo Matteotti. Članek dokazuje, da se diskusija med PSDI in PSI, ki se je pred tednom začela, na ta način nadaljuje, kar je vsekakor pozitivno. Članek nosi naslov «Socialistična internacionala in komunizem». V članku je med drugim rečeno, da je «leninizem deformirano izvajanje marksizma v posebnem izkustvu ruskega sveta kakor tudi izraz diktatorskih instrumentov, ki so vezani na pogoje razvoja sovjetske družbe». Napravi Matteotti, da mesto socialistov v «tekmovalnem sožitju» ni v tem, da opazujejo nadaljnji razvoj sovjetskega gospodarstva na podlagi naprej določenih tez, temveč v borbi za osvoboditev življenjske ravni lastne države v okviru graditve enotne socialistične Evrope, ki naj bi bila po njegovem mnenju alternativa tako za komunizem kakor tudi za kapitalizem.

Tajnik PSDI kritizira nadalje Nennijevo PSI, ki se je samo z besedami uprla vodilni državi, v resnici pa da je navezanica onih, ki vodilni državi sledijo. Člankar prav tako kritizira Nennijevo trditev, da socialdemokrati nikdar ne pridejo v borbi proti kapitalizmu do dna, temveč se zadovoljujejo tu in tam s kakšnim privilegijem. Na te trditve odgovarja Matteotti, da postopnost ne izključuje doseženja zadnjega smotra, ki je v tem, da se odstrani kapitalizem s pomočjo demokratičnih metod. Kot vidimo, se diskusija s PSI nadaljuje in želeti je, da bi bila v bodoče čim bolj konstruktivna in koristna.

S precejšnjim zanimanjem je vlada sprejela tudi današnji Fanfanijev govor na zasedanju glavnega sveta krščanske demokracije. Glavni tajnik večinske vladne stranke se je med drugim takole izrazil: «O tem, kar je storila krščanska demokracija v zadnjih desetih letih, govori sleherni košček zemlje, vsaka cesta in vsaka italijanska streha.» Seveda govorijo o demokristjanski roboti v zadnjih desetih letih tudi milijoni brezposelnih, stotisoči onih, ki ne poznajo še mesa in kruha, govorijo ona pereča vprašanja, o katerih je govoril komaj včeraj ponovno predsednik republike, ki je nekoč tudi spadal h krščanski demokraciji.

Seveda si je Fanfani privoščil tudi nekakšno analizo stanja v komunistični stranki, in v prvi vrsti poudaril, da se na glavnem svetu ni govorilo skoro nič o 20. kongresu KP ZSSR. Ko je govoril o odnosih med Togliattijem in Nennijem, je dejal, da sta si razdelila naloge: Nenni naj bi se dotaknil meje kritike in jo skrbno drževal v dovoljenih mejah. Potem je nato levico, naj nudi dokaze za obtožbe proti slabi upravi demokristjanov. Vsekakor levici ne bo težko postreči Fanfaniju tudi z dokazi. Preroško je nato vzkliknil, da je krščanska demokracija stranka bodočnosti in da bo še mnogo let vodila usodo italijanskega ljudstva. Kot dokaz za to je navajal tako imenovani «pohod približevanja k oblasti», ki ga vodi Nenni, ki Saragatu zavida, da je prehitro postal zaveznik krščanske demokracije. Dejal je dalje, da Nenni proglaša centrizem za mrtvega, hkrati pa ga kliče k novemu življenju, kot da bi odprtina na levo pomenila nekaj podobnega, saj v resnici pomeni nekaj ravno nasprotnega.

Tisti del Fanfanijevega govora, v katerem se brani pred obtožbami, da se je povezal z «morskimi psi» Confindustrie et comp., je bil precej nepreprčljiv. Dejal je, da so v resnici komunisti tisti, ki bi hoteli «trojno zvezo, ki naj bi bila sestavljena iz KPI, PSI in krščanske demokracije. Ta zveza pa se ne bo uresničila. Poudaril je, da je sodelovanje s socialisti in komunisti nemogoče in da krščanska demokracija ne bo napravila nobenega sporazuma, ki bi moral oslabiti demokratično kontinuiteto države. S komunisti ni mogoč noben volilni sporazum, kjer se bo volilo na podlagi proporcionalnega sistema. Sporazum ni mogoč tudi z zavezniki komunistov, kakor tudi ne s silami desnice, ki s svojo zaslepljenostjo in reakcionarnostjo lajšajo komunistom delo. Zelo je verjetno, da se bo kaj kmalu izkazala dvomljiva vrednost izjave glede sporazumevanja z desnico.

Danes se je zaključil sestanek glavnega sveta Confederterra (CGIL), na katerem so sodelovali člani centralnih odborov zveze kmečkih delavcev in zveze spolovinarjev. V zaključnem poročilu je poudarjeno, da je glavni svet označil za glavne naloge kmečkega delavstva naslednje: «agrarna reforma, odobritev zakonskega načrta, ki so ga predložili levičarski poslanci glede ukrepov proti posledicam neurja, obnovitev pogodb za kmečke delavce v državnem in pokrajinskem merilu, pozitivna rešitev odprtih sporov na področju spolovinarstva s pomočjo hitrega zaključenja pokrajinskih pogajanj, ki so sedaj v teku, in začetek pogajanj glede kolonov, povečanje deležev pridelka v prid spolovinarjem, kolonom in soudeležencem, izplačilo družinskih doklad, pokojnina za invalidnost in starost za spolovinarje in kolone, itd.

V Turinu je govoril v okviru volilne kampanje Pietro Nenni v gledališču Alfieri. Dejal je, da je izbral ravno Turin za volilno platformo, kajti prav tu se je rodila jasna linija na kongresu stranke lani. Nato je govoril o neuspehu CGIL FIAT na zadnjih volitvah notranjih komisij, ki ga je označil za poraz. Ta poraz ne postavlja pred levičarske sindikalne organizacije le težkega vprašanja, temveč se to vprašanje postavlja tudi pred vse delavske stranke. Po Nennijevem mnenju je vzrok poraza najprej v pritisku delodajalcev, nato pa v trenutni ločitvi delavskih organizacij od delavskih množic največjega industrijskega italijanskega kompleksa. «Drugi vzrok je hujši od prvega, je dejal govornik, ker ima politične in sindikalne korenine. Toda delavci FIAT dobro vedo, da je njihova usoda nerazdružljivo povezana s splošno usodo delavskega razreda vse države in z usodo najnižjih slojev. S tega vidika predstavljajo prihodnje volitve preizkusni kamen tudi zato, ker bodo v fazi, ki jo s stališča mednarodne in notranje politike lahko označimo kot prehodno dobo iz hladne vojne med bloki k tekmovalni koeksistenci; to je hkrati prehod med enotno zamislijo miru, ki bi morala imeti v OZN svoj izključni instrument, in med staro politiko ravnotežja vojaških sil. Naši gospodarski in politični voditelji pa kažejo spričo takšnega razvoja skepso, ki je tipični pojav italijanskega provincializma. Kljub temu pa je dejstvo, da je ideja pomiritve napredovala; obstajajo sicer danes še vedno možnosti krajevnih konfliktov, toda neposredne grožnje tretje svetovne vojne ni več.»

«Napredek v politiki pomiritve je pač najbolj važno dejstvo naše dobe. Mi bomo vedno solidarni z vsakomur, ki dela v tej smeri, ne glede na njegove koristi in mnenja v drugih pogledih.» Glede odprtja na levo je dejal Nenni, da se ni storilo ravno malo, čeprav ni bilo storjeno vse, kar se je moglo storiti. Ni se šlo preko tistega, kar je mogla storiti sama pobuda PSI, ker pri krščanski demokraciji ni bilo razumevanja, prav nič pa niso storili v tem pogledu socialdemokrati (če se izvzame njihova levica), ki so se vedno upirali notranji pomiritvi.

Glede Segnijeve vlade je dejal Nenni, da kljub odličnim sposobnostim njenega predsednika, ni mogla storiti nič drugega kot od časa do časa premostiti notranja protislovja koalicije, ki ji manjka enotnost hotenja in namenov. Nenni je izrazil dvom, da bo mogla vlada pred 27. majem rešiti vprašanja, kot na pr. IRI, tekoča goriva, čeprav spadajo med glavne obljube vlade. «Mi želimo, je nadaljeval, da bi v Italiji prevladala leva rešitev, toda brez prelomov med socialističnim in krščanskim gibanjem. Toda če se bo krščanska demokracija pokazala za nesposobno sodelovati v notranjem procesu demokratizacije države in družbe, bodo vstale druge sile, in kar bo moralo biti, se bo zgodilo... To je osnovno vprašanje politične borbe v Italiji in majskih volitev, ne pa Stalin da, ali Stalin ne». Glede moskovskega kongresa je Nenni pripomnil, da je s postavljanjem v diskusijo Stalinovega dela, postavil v diskusijo samega sebe, stranko delavskega razreda, sovjetske državne organe, za katere je bilo rečeno, da imajo nalogo ne samo graditi socialistično gospodarstvo temveč tudi jamčiti delavsko demokracijo, ki mora korakati vzporedno z graditvijo socialističnega gospodarstva.

«Mi bomo nadaljevali diskusijo, je dejal govornik. Za PSI je poglobitev teh vprašanj toliko lažja, v kolikor nismo v sovjetski revoluciji in v sovjetski državi — čeprav smo bili z njima solidarni — nikdar istovetili sebe in odklanjali tezo ene same poti v socializem tako glede komunistov kakor tudi glede reformistov, od katerih so prvi teoretizirali o boljševiški poti, drugi pa o parlamentarni, ki pa so jo ponižali na korumpirano pot oportunizma.»

Glede socialnih demokratov je Nenni dejal, da PSI ni nikdar odklonila a priori misli zbližanja, in je priznal, da ima levica PSDI mnogo skupnih točk s PSI. Toda tu gre za dejanja, ne pa za besedičenje, in dejanja socialdemokratov govorijo o njihovem pajdašenju z desnico že celih zadnjih 8 let.

A. P.

Po končanih razgovorih v Kairu je Hammarskjoeld prispel v Beirut

V torek bo glavni tajnik OZN odpotoval v Izrael - Nove britanske spletke proti pomirjenju na Srednjem vzhodu - ZDA nasprotujejo, da bi izredno zasedanje Varnostnega sveta bilo v Rimu

BEIRUT, 14. — V intervjuju nekemu listu iz Beiruta je Naser izjavil med drugim, da ima Egipt sedaj «najmočnejše letalstvo na vsem Srednjem vzhodu, vštevši Turčijo». Izjavil je dalje, da je Izrael razpolagal z večjo oborožitvijo in da je bil «razsodnik ozemeljskega položaja». Zato je bilo potrebno ustvariti to ravnotežje.

KAIRO, 14. — Predsednik egiptovske vlade Naser je danes popoldne sprejel sovjetskega poslanika Kiseljeva in se z njim razgovarjal več ko pol ure. Po razgovoru niso hoteli ne na eni ne na drugi strani podati nobene izjave.

Zjutraj pa se je Naser ponovno razgovorjal z glavnim tajnikom OZN Hammarskjoeldom ob navzočnosti egiptovskega zunanjega ministra Favzija. Pred razgovorom z Naserjem se je glavni tajnik OZN udeležil plenarne konference tehnikov OZN in Egipčanov. Konferenca je trajala dve uri in njen namen je bil pripraviti besedilo sporazumov, ki so jih proučevali na delovnih sejah v zadnjih treh dneh. Domnevajo, da so izvedenci razpravljali o ukrepih, ki naj bi jih sprejeli za zmanjšanje trenja med egiptovskimi in izraelskimi patruljami, za preprečitev napadov z ene in druge strani demarkacijske črte

Po razgovoru z Naserjem, ki je trajal pol ure, je Hammarskjoeld izjavil, da je s tem zaključil svoje poslanstvo v Egiptu. Popoldne se je Hammarskjoeld ponovno razgovarjal pol ure z egiptovskim zunanjim ministrom na letališču, od koder je z letalom odpotoval v Beirut. Med potjo se je ustavil v Gazi, kjer si je ogledal demarkacijsko črto, in je nato nadaljeval z avtomobilom pot v Jeruzalem v spremstvu generala Burnsa. Zvečer sta oba prispela v Beirut.

Predstavnik glavnega tajnika je izjavil, da si je ta ogledal demarkacijsko črto med Egiptom in Izraelom, zlasti na krajih, kjer so se v preteklih dneh dogodili incidenti. Hammarskjoeld bo odpotoval v Izrael v torek.

V pooblaščenih krogih sodijo, da bo načrt Johnston o preusmeritvi reke Jordan v središču razgovorov med Hammarskjoeldom in libanonskimi voditelji. V libanonskih političnih in parlamentarnih krogih pa se poudarja, da nameravata Sirija in Libanon zavrniti ta načrt in se držati načrta arabskih strokovnjakov.

Predsednik Varnostnega sveta OZN je objavil besedilo novih pisem, ki sta si jih izmenjala glavni tajnik OZN Hammarskjoeld in izraelski ministrski predsednik Ben Gurion. V prvem pismu jemlje Hammarskjoeld z zadovoljstvom na znanje zagotovilo, da bodo izraelske patrulje umaknili z demarkacijske črte, in zahteva od Ben Guriona potrdilo, da je bil dan ukaz v tem smislu. V drugem pismu, ki ga je včeraj poslal iz Kaira, izreka Hammarskjoeld presenečenje nad tem, ker je Ben Gurion objavil v New Yorku svoje pismo, ki ga je poslal glavnemu tajniku 12. aprila in s katerim zahteva zagotovila od Egipta glede prenehanja sovražnosti. V svojem odgovoru Ben Gurionu poudarja Hammarskjoeld, da ne more pristati na to, da bi še pred izvedbo preiskave zaradi novih incidentov dvomil o dobri volji egiptovske vlade, ko se je obvezala, da bo prenehala z vojaškimi operacijami. Hammarskjoeld izjavlja Ben Gurionu, da se bo razgovarjal z njim o tolmačenju, ki ga je on dal pojmu zakonite obrambe.

Kar se tiče incidenta, pri katerem je bilo sestreljeno egiptovsko letalo, poudarja Hammarskjoeld, da je na podlagi dobljenih informacij prišlo do letalskega spopada nad demilitariziranim področjem, nad katerim ne bi smela letala obeh držav leteti.

Na zahtevo Ben Guriona, naj bi dobil zagotovila egiptovske vlade, da je ta res ukazala svojim vojaškim in polvojaškim formacijam, naj se vzdržijo sleherne akcije, pripominja Hammarskjoeld, da mu je Naser dal svojo besedo v tem smislu. Poudarja pa, da Ben Gurion z ene strani zahteva dodatna zagotovila od Egipta, Izrael pa takih zagotovil ni dal. Prav tako ugotavlja Hammarskjoeld, da je Ben Gurion zahteval pojasnila od Egipta glede pomena pojma o zakoniti obrambi, ki bi razrešila obe strani prevzetih obveznosti, toda s svoje strani ni dal nobenih zagotovil. Na koncu izjavlja Hammarskjoeld, da se mora sporazum o premirju v celoti spoštovati na podlagi odločitev, ki bodo eventualno sprejete na podlagi sedanje akcije Varnostnega sveta.

V zvezi z arabskim predlogom, naj bi sklicali v Rimu izredno zasedanje Varnostnega sveta, izjavljajo v washingtonskih poučenih krogih, da bi ZDA bile za to, da se Varnostni svet sestane v New Yorku. Če pa se bo zadostno število držav izreklo za drugi sedež, se bo ameriška vlada podredila tej zahtevi.

Kakor je znano, so arabske države predlagale Rim namesto New Yorka, ker sodijo, da je New York zaradi navzočnosti številne židovske skupnosti v tem mestu neprimeren za sedež razgovorov o arabsko-izraelskem sporu.

Medtem pa je v Londonu vzbudilo veliko zanimanje vabilo kraljice Elizabete iraškemu kralju Feisalu, naj pride v London od 16. do 19. julija. Splošno mnenje je, da je to vabilo v zvezi s sedanjim položajem na Srednjem vzhodu. Zatrjuje se, da se namerava Velika Britanija posluževati Iraka v svoji borbi proti politiki Egipta, ki si je med arabskimi državami pridobil velik ugled. «Times» piše namreč, da «iraška vojska je zvesta monarhiji in ne kaže nobenega znaka, da bi hotela spremeniti svoje zavezništvo z Veliko Britanijo». «Poleg tega nadaljuje list, ima Irak ves petrolej, ki ga mi potrebujemo. Neumno bi bilo, če bi se obotavljali in mu ne bi nudili potrebne podpore. Zaradi tega je treba izkoristiti vsako priložnost, da se dokaže, da je Irak važnejši od Egipta.»

Obsežna akcija KP Francije proti vojaškim ukrepom v Alžiru

Zahteva se prekinitev izvajanja novih vojaških ukrepov in začetek pogajanj s predstavniki osvobodilnega gibanja - Novi srditi boji v Alžiru

PARIZ, 14. — KP Francije je sklenila začeti obsežno akcijo proti vojaškim ukrepom, ki jih je sprejela vlada v Alžiru. To je Molletu sporočil tajnik stranke Duclos.

Sinoči je komunistični voditelj Fajon v Parizu govoril članom stranke in med drugim omenil, da člani alžirskega osvobodilnega gibanja nadzorujejo sedaj obširna področja v deželi. Od vlade je zahteval prekinitev izvajanja sprejetih vojaških ukrepov in začetek pogajanj s predstavniki alžirskih odporniških sil.

Zatrjuje se tudi, da pripravlja Splošna zveza dela večje protestno gibanje proti vpoklicu rezervistov.

Medtem poročajo o srditih bojih v več krajih Alžira, zlasti pa na meji z Marokom. Medtem ko je francosko vojaško poveljstvo zaključilo v bližini Bone kombinirano pomorsko-letalsko akcijo proti odpornikom, pri čemer so uničili večjo skupino, so uporniki povečali število atentatov vsepovsod.

Burgiba sestavil tunizijsko vlado

TUNIS, 14. — Habib Burgiba je sestavil novo tunizijsko vlado. Zase je pridržal predsedstvo vlade, zunanje zadeve in obrambo, notranje ministrstvo pa je prevzel Nehiri.

Gruenther bo kandidiral za predsednika v ZDA?

WASHINGTON, 14. — Demokratični poslanec Thurmond Chatham, član zunanjepolitičnega odbora predstavniškega doma je ponovno omenil generala Gruentherja kot možnega kandidata demokratične stranke pri prihodnjih predsedniških volitvah. Chatham, ki je stavil podoben predlog pred nekaj meseci, je izjavil, da je ta predlog naletel na ugodno reakcijo. Dodal je, da je poslal Gruentherju mnogo izrezkov časopisov s tem v zvezi, da pa general ni izrekel nobene svoje misli o eventualni kandidaturi. Chatham je dodal, da bi general Gruenther «utegnil biti» demokratični kandidat v primeru, da bi sedanje tekmovanje med Stevensonom in Kefauverjem bilo nerešljivo.

Bulganin in Hruščev na poti v London

MOSKVA, 14. — Predsednik vlade ZSSR Nikolaj Bulganin in prvi tajnik KP SZ Nikita Hruščev sta danes odpotovala iz Moskve v Kaliningrad, kjer se bosta vkrcala na križarko «Ordžonikidže», ki ju bo odpeljala na obisk v Veliko Britanijo. Iz prestolnice sta odpotovala z vlakom. Na postaji so ju pozdravile številne sovjetske osebnosti in predstavniki diplomatskega zbora.

Ko je vstopil v vlak, je Hruščev angleškemu odpravniku poslov Parrottu v šali rekel: «Malenkov se je skoraj odločil, da ostane v Angliji, ki mu je zelo ugajala.» Nato je dodal: «Odkar se je vrnil, govori Malenkov samo o Angliji. Kako ste napravili, da ste ga na tak način pridobili?» «To je angleška skrivnost», je odgovoril angleški diplomat.

Ni še znano, kdaj bo križarka «Ordžonikidže» odplula, domnevajo pa, da jutri opoldne. Bulganin in Hruščev bosta prispela v Veliko Britanijo v sredo.

Martino v Strasburgu

RIM, 14. — Zunanji minister Martino je danes odpotoval v Strasburg, kjer bo predsedoval zasedanju ministrskega odbora evropskega sveta in sodeloval pri delu posvetovalne skupščine istega sveta. Z njim je odpotovalo več visokih funkcionarjev palače Chigi.

Trajčo Kostov rehabilitiran Nov oster napad na Červenkova

Ostali obtoženci so bili izpuščeni - V Pragi so izpustili Londona, Loebla in druge soobtožence Slanskega - Široky je izjavil, da ostane obtožba proti Slanskemu in Klementisu veljavna, kritiziral pa je drž. pravdnika zaradi nekaterih delov obtožnice

SOFIA, 14. — «Rabotničesko delo» objavlja danes izjavo prvega tajnika CK KP Bolgarije Todora Jiskova, ki jo je podal na sestanku mestnega partijskega aktiva, ko je govoril o sklepih XX. kongresa KP SZ. Ko je govoril o vprašanju kulta osebnosti v Bolgariji, je izjavil, da je ta kult, ki ga je gojil Červenkov, bil razlog, da so se neupravičeno pripisovale zasluge in uspehi stranke, zlasti na področju socialistične izgradnje, Červenkovu.

Todor Jiskov je dalje izjavil, da so dokumenti, na podlagi katerih je bil obsojen bivši ministrski podpredsednik in tajnik stranke Trajčo Kostov, potvorjeni. Jiskov je dodal, da so vse osebe, ki so bile obsojene istočasno s Kostovom in pri poznejših procesih, bile izpuščene in da je posebna komisija centralnega komiteja dobila nalogo, pregledati dokumente procesa, zato da se «nedolžni tovariši rehabilitirajo pred ljudstvom in stranko».

Kakor je znano, je bil Trajčo Kostov obsojen in usmrčen leta 1949 pod obtožbo «veleizdaje ter zločinskega sodelovanja z jugoslovanskimi državniki in voditelji».

Trajčo Kostov je že na prvi razpravi preklical vsa «priznanja», na policiji. Pri tem je vztrajal še dalje. Toda kljub temu je bil obsojen na smrt in obešen 16. decembra 1949, medtem ko je bilo 10 njegovih «sokrivcev» obsojenih na strogo zaporno kazen. Med temi so bili bivši finančni minister Ivan Stefanov, upravni tajnik politbiroja Pavlov in druge osebnosti, kakor Nacev, Stefanov, Slavov in Georgijev.

Poudarja se, da je to že drugi javni napad na sedanjega bolgarskega ministrskega predsednika Červenkova. Zaradi tega se še bolj utrjuje prepričanje, da bo ta na izredni seji sobranja, ki bo v ponedeljek, odstopil.

Tudi iz Prage javljajo, da je bil bivši pomočnik češkoslovaškega zunanjega ministra Artur London, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo zaradi «izdajstva» leta 1952, sedaj izpuščen na svobodo. To je sporočil tujim novinarjem češkoslovaški ministrski predsednik Široky, ki je izjavil, da so Londona izpustili, ker so ugotovili, da je bil «žrtev kršitve socialistične zakonitosti». Široky je dodal, da sedaj pregledujejo primer drugih dveh oseb, ki sta bili obsojeni skupno s Slanskim in sicer na dosmrtno ječo. To sta pomočnik zunanjega ministra Vavro Hajdu, ki ob v kratkem izpuščen in bivši pomočnik ministra za zunanjo trgovino Loebl; tudi ta bo v kratkem izpuščen.

Široky je nato dejal, da ni nobenega dvoma o krivdi Slanskega in Klementisa, ki sta bila obsojena na smrt in usmrčena leta 1952 skupno z devetimi drugimi obsojenci.

Široky je tudi priznal, da je neupravičeno na procesu proti Slanskemu prišlo do «nekaterih manifestacij antisemitizma». «Bila je napaka državnega pravdnika, je dejal Široky, ko je poudarjal, da so obtoženci v večini bili Židje». Široky je tudi dodal, da je bilo zgrešeno, ko so na procesu proti Slanskemu postavljali obtožbe «titoizma», kar da je bilo «potranske važnosti». Dodal je, da glavne obtožbe proti Slanskemu ostanejo veljavne. Znano je, da so bili Slanski in ostali obtoženci obsojeni na smrt zaradi obtožbe izdajstva, vohunstva in sabotaže in da so na procesu bili obtoženi tudi «trockizma, sionizma in titoizma».

Glasilo albanske KP pa objavlja članek glavnega tajnika Envera Hodže, v katerem ta priznava, da so «v prvih letih komunističnega režima v Albaniji napravili mnogo napak, ko so likvidirali številne kulake». «V številnih primerih so bile izrečene obsodbe na podlagi pretiranih obtožb», je rečeno v članku. «To se je zgodilo zlasti v času do prvega kongresa stranke, ki je bil novembra 1948». Hodža napoveduje sklicanje kongresa stranke, ki naj odobri nov statut v skladu z načelom kolektivnega vodstva.

Protestna stavka na Danskem

KOPENHAGEN, 14. — V vsej državi se je ogromna večina delavcev danes udeležila 24-urne stavke, ki so jo proglasili iz protesta proti sklepu parlamenta, da so predlogi za zvišanje mezd, ki jih je stavil uradni posredovalec, po zakonu obvezni. 20 tisoč delavcev je danes zjutraj šlo v povorki po ulicah Aalborga (na severnem Jutlandu), kjer je bil včeraj en policijski agent ubit pri spopadih s stavkajočimi. Danes ni bilo incidentov.

BRENTANO O POGAJANJIH MED BONNOM IN SOVJETSKO ZVEZO

Odklanjanje neposrednih stikov - Ublažitev ostrega stališča do Molletove izjave

BONN, 14. — V intervjuju z agencijo Reuter je zahodnonemški zunanji minister von Brentano zanikal trditve nekaterih listov, da ima namen pogajati se neposredno s Sovjetsko zvezo o razorožitvi, evropski varnosti in nemški enotnosti. Brentano je izjavil, da ima zvezna vlada namen obvestiti sovjetsko vlado o svojem stališču po redni diplomatski poti, da pa ne bo nobenih pogajanj in not in tudi ne bodo stavljeni novi predlogi. Pripomnil je, da diplomatskih vezi, ki so jih uvedli s Sovjetsko zvezo, ne bodo v nobenem primeru uporabili za neposredna pogajanja s SZ «mimo ali za hrbtom zahodnih zaveznikov».

Tiskovni urad socialdemokratske stranke je nocoj pozdravil sklep, ki ga je včeraj napovedal von Brentano, da bodo sporočili Moskvi nemško stališče o povezavi med združitvijo Nemčije in razorožitvijo. Izjava pa poudarja pri tem, da bi bilo potrebno za dosego enotnosti in varnosti revidirati tudi pariške pogodbe, o čemer je von Brentano izjavil, da je mogoče samo sporazumno s podpisniki teh pogodb.

Von Brentano je namreč včeraj izjavil, da je njegova vlada zainteresirana na uspešnem razvoju sedanjih razgovorov o razorožitvi. Pripomnil pa je, da bo sleherni poskus, da bi glavne mednarodne probleme uredili po vrstnem redu — razorožitev, varnostni sistem, nemško vprašanje — obsojen na neuspeh.

Ti trije problemi — je rekel Brentano — so notranje povezani in nobenega ni moč urediti, če ne upoštevamo tudi ostalih dveh.

Zunanji minister je s temi besedami ublažil ostro stališče, na katerega se je pred dnevi postavila bonnska vlada do izjave ministrskega predsednika Molleta. Brentano je izjavil, da Molletove besede ni treba razumeti tako, kakor da Francija želi, da bi se o ureditvi nemškega problema razgovarjali šele po ureditvi prvih dveh vprašanj.

Von Brentano je sporočil, da bo bonnska vlada predložila zahodnim državam svoje načrte o združitvi Nemčije in varnostnem sistemu, v katerih bodo upoštevane vse spremembe v mednarodnem položaju.

Minister Brentano je tudi potrdil namen Bonna, da bo «prav kmalu razložil sovjetski vladi svoje nazore o vprašanjih v zvezi z nemškim problemom». Ta korak bodo storili preko zahodnonemškega veleposlanika v Moskvi Haasa, ki se zdaj mudi v Bonnu.

Nova izdaja Leninovih del v SZ

MOSKVA, 14. — Ravnatelj zavoda «Marksizem-leninizem» (dosedanje ime je bilo Zavod Marx-Engels-Lenin-Stalin) je sporočil centralnemu komiteju KP SZ, da bodo čez nekaj mesecev objavili v zvezkih «Leninova zbirka» neobjavljene Leninove dokumente iz dobe 1917-1922. Zavod pripravlja tudi zbirke, ki bodo vsebovale Leninove spise po argumentih, zlasti o vprašanju narodnosti.

Kakor je znano, je revija «Problemi zgodovine» v svoji zadnji številki poudarjala napake, ki so jih za časa Stalina delali na tem področju. Nova izdaja popolnih Leninovih del bo obsegala 50 zvezkov, medtem ko jih ima sedanja samo 35.

Omenjena revija «Problemi zgodovine», ki objavlja dolg članek, v katerem ostro kritizira Stalina, pravi med drugim, da je Stalin imel leta 1922 spor z Leninom glede načina združitve narodov v Sovjetski zvezi. Med Leninom in Stalinom je prišlo do nasprotij, ko je Stalin predložil načrt za vključitev Ukrajine, Bele Rusije, Azerbejdžana, Georgije in Armenije v «Veliko Rusijo» z omejeno avtonomijo. Revija dodaja, da je politiko, ki so jo pozneje uvedli s tem v zvezi, izdelal Lenin.

Kandidatne liste PSI in USI

RIM, 14. — Na podlagi sporazuma med Nennijevo PSI in Magnanijevo USI so bile sestavljene in dokončno odobrene kandidatne liste v mestih: Milan, Bologna, Reggio Emilia, Bari, Genova, Livorno, Palermo, Siracusa, Enna, Trapani, Salerno, Domodossola, Pescara, Frosinone, Mattera, Catania, Sondrio, Marsala in drugod. Sporazum je bil ponekod razširjen tudi še na socialdemokratske kandidate, ki so bili podali ostavko.

Španska vlada odredila odpustitev stavkajočih delavcev

Nekateri delodajalci so se sporazumeli za večje poviške mezd, kakor jih je odredila vlada - Prebivalstvo kolonije Ifni zahteva priznanje neodvisnosti skupno z Marokom - Izkrcanje španskih napadalnih oddelkov na obali kolonije

MADRID, 14. — Španski listi poročajo danes prvikrat o stavki v raznih španskih mestih. To pa objavljajo v obliki uradne objave sledeče vsebine: «Minister za delo je poročal ministrskemu svetu o izostanku z dela v številnih tovarnah in podjetjih v Navarri, Guipuzcoii in Barceloni. Vlada je odobrila zaporo zadevnih tovarn, razveljavljenje pogodb zaradi zapustitve dela in izgubo pravic, ki jih določajo veljavni zakoni. Javni red se ni kalil.»

Ukrep vlade o odpustitvi bo prizadel okoli 50.000 delavcev, ki stavkajo v vsej državi.

V tovarnah v San Sebastianu je stavka še vedno skoraj popolna. V ostalem delu baskovske pokrajine Guipuzcoa je položaj približno sledeč: v Pasajesu blizu San Sebastiana delo popolnoma počiva v pristanišču in v nekaterih tovarnah, v Renterii so le nekateri delavci prišli na delo, v Lasarte so se nameščenci tovarne pnevmatičnih izdelkov pridružili stavki, v krajih Beasain, Zumarraga in Villafranca de Oria je stavka v tovarnah popolna. V Eibaru, kjer so delodajalci ponudili večje poviške, kakor jih je odredila vlada, so se delavci vrnili na delo. V prestolnici Navarre Pamploni so zaprli 19 podjetij zaradi popolne stavke. V nekaterih tovarnah pa se je stavka danes končala. Medtem so delodajalci v nekaterih tovarnah severne Španije danes na lastno pobudo zvišali delavcem mezde. Tako se je 1500 stavkajočih vrnilo na delo v tovarno «Luzuriga» v Pasajesu, kjer so delodajalci pristali na 40-odstotno zvišanje mezde in povečanje produkcijske nagrade. V Eibaru se je 5 najvažnejših tovarn koles sporazumelo za 50-odstotno zvišanje mezd.

V španskih uradnih krogih so danes tudi končno priznali, da je prišlo do neredov v Sidi Ifni, zanikujejo pa, da so proti tamkajšnjemu prebivalstvu nastopili z orožjem. Po prvih informacijah je namreč bilo mnogo žrtev med prebivalstvom v tej španski posesti, ki jo obkroža francoski Maroko, ki pa ni dobila neodvisnosti v okviru sporazumov med Španijo in Marokom. Med razgovori, ki sta jih imeli maroška in španska delegacija, niso prišli v poštev Ifni, Ceuta in Melilla.

Po vesteh, ki so prispele v Madrid, so se španski napadalni oddelki, ki so po morju prišli na Kanarske otroke, izkrcali na obali kolonije Ifni. Med operacijami se je eden od čolnov prevrnil in več španskih vojakov je utonilo. Znano je, da je španska križarka «Canarias» že v akciji ob tamkajšnji obali. Govori se tudi, da je načelnik glavnega štaba španske vojske general Antonio Alcubilla odpotoval v Ifni.

Predstavnik španskega oddelka za Maroko in kolonije je danes potrdil, da je bilo med neredi več domačinov na ozemlju Ifni ubitih, zanikal pa je, da je španska križarka bombardirala to ozemlje. Dejal je, da je položaj sedaj normalen.

Ozemlje Ifni je majhna španska posest ob obali Zahodne Afrike nasproti Kanarskim otokom. Meri približno 1920 kvadratnih kilometrov in ima 30.000 prebivalcev. Obkroža ga ozemlje francoskega Maroka, toda je pod špansko suverenostjo enako kakor pristanišči Ceuta in Melilla. To ozemlje je bilo izključeno iz sporazuma, ki priznava neodvisnost Maroka.

Španski predstavnik je izjavil, da je do neredov prišlo pred več dnevi. Dejal je, da so neredi izbruhnili, ko je tamkajšnje prebivalstvo, ki je mislilo, da bo dobilo neodvisnost, spoznalo, da bo ozemlje ostalo pod španskim nadzorstvom. Medtem ko je predstavnik potrdil, da je zgubilo življenje več domačinov, je zanikal, da so bili nekateri španski častniki umorjeni. Zanikal je tudi, da so španske vojne ladje obstreljevale upornike. Pripomnil pa je, da sumijo, da so «tuji agenti povzročili nerede».

Španske kolonije v Zahodni Afriki obsegajo špansko Saharo, južni protektorat Maroka ter špansko ozemlje Ifni.

Španska Sahara se deli na dva dela: Dio de Oro, ki meri 190 tisoč km2 z glavnim mestom Villa Cisneros in Sekia el Hamro (83.000 km2) in glavnim mestom Smara.

Ozemlja si je prisvojila Španija v glavnem v 19. stoletju. Ozemlje Ifni, ki leži v severnem delu Maroka, je prišlo pod špansko oblast leta 1860 dejansko so ga zasedli šele avgusta 1934. Glavno mesto je Sidi Ifni z okoli 7650 prebivalci, med katerimi je okoli 1500 Evropejcev.

V glavnem je to puščavsko ozemlje brez posebnih bogastev. Na obali je precej razvito ribištvo ter prihajajo tja lovit tudi od drugod. Prebivalci so v glavnem berberska plemena ter so nomadi in poljedelci.

Ceuta in Melilla sta važni španski vojaški oporišči ob sredozemski obali, medtem ko ima Ifni strateško važnost za Atlantik.

Spaak o obisku v FLRJ

ZAGREB, 14. — Pred odhodom iz Jugoslavije je belgijski zunanji minister Spaak izjavil dopisniku Tanjuga, da je zelo zadovoljen z razgovori, ki jih je vodil z maršalom Titom in drugimi jugoslovanskimi voditelji. «Prišel sem, da bi vodil politične razgovore, je dejal, in da bi se pogovorili o vprašanjih, ki nas zanimajo. Lahko rečem, da je bilo to zame zelo zanimivo, ker sem zvedel za stvari, za katere prej nisem vedel, kakor tudi za nekatera stališča, ki mi bodo pozneje koristno služila». Spaak je omenil uradno poročilo, ki v celoti izraža skupno mnenje o vsem, o čemer so skupno razpravljali jugoslovanski in belgijski državniki. «Lahko izjavim, da smo skupno ugotovili, da med Jugoslavijo in Belgijo ni nobenih vprašanj, naši odnosi se morajo še nadalje razvijati, da bi se povečala gospodarska izmenjava in da bi se nadaljevala izmenjava mišljenj».

Povratek zaplenjenih ribiških ladij

ANCONA, 14. — Vse motorne ribiške ladje iz Ancone, ki so jih bile jugoslovanske oblasti najprej zaplenile, nato pa izpustile, so se danes vrnile. Poveljniki so baje izjavili, da so bili «prisiljeni podpisati zapisnik», da so jih jugoslovanski organi ustavili v jugoslovanskih teritorialnih vodah, oni pa da so bili v resnici 14 milj oddaljeni od obale. Preden so jih izpustili, jim je neki jugoslovanski oficir dejal, da hoče Jugoslavija ponovno dati dokaz prijateljstva Italiji. «Naša vlada vas osvobaja tudi zato, da bi s tem okrepila vezi dobrega sosedstva in v interesu miru».

Eisenhower v zadregi zaradi podpore poljedelcem

AUGUSTA, 14. — Predsednik Eisenhower se je danes razgovarjal z ministrom za kmetijstvo Bensonom v zvezi z zakonom za vladno podporo poljedelcem. Ta zakon je pred dnevi odobrila demokratična večina kongresa kljub nasprotnemu mnenju Eisenhowerjeve uprave. Kakor je znano, se govori, da bo Eisenhower postavil proti zakonu veto, toda to bi tik pred volitvami imelo velik političen pomen.

Načelnik tiskovnega urada Bele hiše Hagerty je novinarjem izjavil, da se predsednik še ni odločil, ali bo podpisal zakon, in je dodal, da se bo Eisenhower vrnil v Washington jutri popoldne.

VREME VČERAJ
Najvišja temperatura 13,3, najnižja 11,3, ob 17. uri 13,2, zračni tlak 1011,3 pada, veter severovzhodnik 4 km, vlaga 98 odst., 4,4 mm padavin, nebo oblačno, morje mirno, temper. morja 9,3.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, NEDELJA 15. aprila Helena, kr., Gestirad
Sonce vzide ob 5.20 in zatone ob 18.51. Dolžina dneva 13.31. Luna vzide ob 8.12 in zatone ob 24.00.
Jutri, PONEDELJEK 16. aprila Benedikt, pušč., Božislava

NAPROTI OBČINSKIM IN POKRAJINSKIM VOLITVAM NA TRŽAŠKEM

NSZ bo nastopila v tržaški občini z neodvisno socialistično listo

V podeželskih občinah pa bo NSZ nastopila skupno z ostalimi naprednimi silami - Kandidatna lista KP TO - Predpisi vladnega komisarja za volilno propagando

V zvezi z bodočimi občinskimi volitvami nam je tržaški odbor Neodvisne socialistične zveze poslal naslednje sporočilo:

«Odbor NSZ je temeljito in objektivno proučil sedanji politični položaj v Trstu in trenutno stališče levičarskih strank in skupin glede volitev ter njihovo volilno taktiko.

Odbor z nezadovoljstvom ugotavlja, da ni bilo mogoče doseči volilnega sporazuma za enoten nastop vseh socialističnih sil, kot je to predlagala NSZ, kljub ugodnemu političnemu in psihološkemu razpoloženju v tržaškem političnem življenju. Ta enoten nastop bi ustrezal danes bolj kot kdajkoli dejanskim interesom delavskega razreda in je zato postal resnična želja vseh delavcev in doslednih demokratov.

Tržaški odbor NSZ bo podprl v vseh manjših občinah, kjer je v veljavi večinski volilni zakon, postavitev demokratičnih volilnih list. Za tržaško občino pa je sklenil, dati pobudo za postavitev neodvisne socialistične liste. Program te liste pa bo ustrezal zahtevam, dati tržaškemu delovnemu prebivalstvu dejansko demokratično in napredno občinsko upravo, ki naj zadovolji delavske interese in interese drugih tržaških proizvajalnih slojev.

V borbi za obnovo občinske uprave si bo NSZ prizadevala doseči sporazum, sodelovanje in akcijsko enotnost vseh političnih in sindikalnih struj tržaškega delavstva ter vseh demokratičnih sil. Uspeh teh prizadevanj je neogibno potreben za dosego odločilnega koraka na poti gospodarskega napredka in demokratične obnove Trsta, ki predstavljata pogoje za dosego socializma in narodnostnega spoštovanja tržaških delavcev, za civilizirano in svobodno sožitje italijanskih in slovenskih meščanov.

Za dosego teh ciljev poziva odbor NSZ vse člane in simpatizerje, naj kot vedno podprejo ta prizadevanja za uspeh ljudskih sil in za uspeh vseh njenih zahtev.»

Dejavnost političnih strank za prihodnje volitve je vedno bolj živahna. Včeraj je KP objavila v svojih glasilih kandidatno listo za občinske volitve v Trstu. Na prvih štirinajstih mestih so naslednji kandidati: Vittorio Vidali, Giuseppe Pogassi, Franc Gombač, Ernesto Radich, Laura Weiss, Umberto Sajovitz, Ivana Hrovatin - Stanka, Giuseppe Muslin, Giuseppe Burlo, Claudio Tonel, Arturo Calabria, Jolanda Russo por. Deferri Dušan Kodrič in Alceo Lucchesi. Med ostalimi kandidati so tudi naslednji slovenski kandidati: Anton Gerlanc, Leda Kodrič por. Sirk, Henrik Malalan, Justo Košuta, Venček Krečič, Rudolf Blažič, Rudolf Vilhelm, Helena Kodrič por. Mlač, Karel Čok in Vojko Husu.

Glasili tržaške KP objavjata Vidalijevo poročilo na zadnjem kongresu KP, v katerem beremo med drugim, da se glede odnosov do Jugoslavije sedaj Vidali povsem strinja s Togliattijem in da je zanj sedaj Jugoslavija država, «ki je napravila pomembne korake k socializmu». Vidali dodaja: «V Jugoslaviji — tako trdimo — prevladuje družbena lastnina nad osnovnimi proizvajalnimi sredstvi na področju težke in srednje industrije, prometa, bančnega ustroja, trgovine na debelo in v veliki večini tudi na področju trgovine na drobno. Glavna razreda sta delavski razred in delovni kmetje in državni ustroj je v njih rokah. Jugoslavija je ohranila svojo narodno neodvisnost in je kljubovala vsem poskusom s strani tujega kapitala, ki je hotel prodreti v njeno gospodarstvo, in ni postala kolonija tujega imperializma. Njena zunanja politika je politika aktivnega sožitja in miru. Notranja politika teži za tem, da še dalje razvija pot, ki vodi deželo k izgradnji socializma.» Še prej pa je dejal, da je bila njegova ocena v maju in juniju preteklega leta zgrešena in da je zaradi tega bila izvršena samokritika ter da je prelom leta 1948 oslabil socialistični sistem, mednarodno delavsko gibanje in komunistično gibanje.

Danes ob 11. uri bo na Trgu sv. Jakoba volilno zborovanje KP, na katerem bosta govorila odv. Pogassi in Gombač.

Dalje bo imela KP v prihodnjih dneh naslednja zborovanja:

Jutri ob 19.30 na Trgu Valmaura, kjer bosta govorila Ernesto Radich in Dušan Kodrič; v torek ob 19.30 v Škednju, kjer bosta govorila Ernesto Radich in Karel Šiškovič; v sredo ob 19.30 pri Sv. Alojziju pa bosta govorila Umberto Sajovitz in Jole Deferri.

Tudi tako imenovano ekonomsko gibanje pripravlja svojo kandidatno listo. Temu gibanju so se do sedaj pridružili odbor za prosto cono, Združenje trgovcev na drobno, Združenje male industrije, Združenje lastnikov stanovanjskih hiš in Združenje obrtnikov. Zdi se, da bodo na listi tega gibanja kandidirali predvsem predsedniki, tajniki in drugi člani vodstev omenjenih združenj kot tudi razni srednji in mali trgovci ter industrijci. Med njimi se že omenjajo imena Bina Barbi'a, Floriana Zigiottija, Piera Florita, Giorgia Valmarina, Ernesta D'Avanza lastnika pomorske družbe Leona Tarabocchie in druge. Ti so v glavnem člani ali somišljeniki krščanske demokracije, monarhistov in baje celo misinov. Če bodo ta imena potrjena, potem ta lista za sedaj ne potrebuje nobenega drugega komentarja.

Včeraj je generalni vladni komisar podpisal odlok, s katerim razteguje na tržaško področje zakon italijanske republike štev. 212 z dne 4. aprila letos, ki vsebuje pravila o volilni propagandi. Odlok, ki bo stopil v veljavo z dnem vstopa v veljavo omenjenega zakona, in sicer 26. t. m., bo objavljen v prihodnjem Uradnem vestniku vladnega komisariata.

Zakon od 4. aprila določa, da morajo biti stenski časopisi, volilni lepaki in vse drugo propagandno gradivo nalepljeni na posebnih krajih, ki jih določa občina. Zato so prepovedani vsakršni napisi po zidovih, na cestnem tlaku, na skalah, obcestnih robovih, ograjah itd.

Občinski odbor bo določil vsaki posamezni stranki v enaki meri ustrezni prostor.

Prepovedana je zamenjava oziroma odstop nakazanega prostora.

Vsaki stranki za občinske volitve oziroma vsakemu posameznemu kandidatu za izvolitev posameznih pokrajinskih svetovalcev je dovoljena po ena propagandna reklama z neonsko razsvetljavo na vsakih 100.000 prebivalcev.

Za propagando s transparenti pa je dovoljen po en transparent na vsakih 10.000 prebivalcev.

Odstranitev, uničevanje ali poškodovanje kakršnega koli volilnega propagandnega sredstva bo kaznovano z do 1 leta zapora in z globo od 10.000 do 100.000 lir.

Lepljenje volilnih tiskovin izven določenih prostorov bo kaznovano z do 6 mesecev zapora in od 10.000 do 100.000 lir globe.

Dan pred volitvami in na dan volitev so prepovedana vsa javna zborovanja na prostem in v zaprtih prostorih ter lepljenje ali pa postavljanje kakršnih koli volilnih propagandnih lepakov in napisov. Na dan volitev pa je prepovedana vsaka volilna propaganda v območju 200 metrov od vhoda na volišče.

Občinski volilni urad poziva vse stranke, ki bodo predložile kandidatne liste za občinske ali za pokrajinske volitve, naj čimprej zahtevajo potrdilo o vpisu v volilnem seznamu kandidatov in podpisnikov kandidatnih list.

V ta namen ima volilni urad na razpolago posebne obrazce, ki jih interesenti lahko dobijo v Ulici SS. Martiri 3.

Novi italijanski konzul v Kopru

Italijanska vlada je imenovala za svojega zastopnika v Kopru dr Guida Zecchina, dosedanjega konzula v Bastii, in sicer namesto konzula Albertaria, ki je premeščen drugam.

* * *

Združenje potrošnikov vabi vse lastnike javnih lokalov, ki prodajajo kavo po 35 lir in niso še sporočili svojega naslova, naj pošljejo naslov in ime svojega lokala na tajništvo združenja v Ul. Carducci 29 do konca tega meseca.

«VARNOSTNI UKREPI» KRŠČANSKE DEMOKRACIJE IN DRUŽABNIKOV

V volilne imenike so vpisali 21.990 ezulov in drugih priseljencev

Od leta 1952 do 11. aprila letos so črtali skupno 30.874 volivcev, vpisali pa 36.349, od teh je novih 14.359 volivcev, ki so medtem postali polnoletni

V petek smo objavili skupno število volivcev na prihodnjih volitvah v tržaški občini. Vseh volivcev bo 206.068, med njimi 91.677 moških in 114.394 žensk. Včeraj pa smo dobili na volilnem uradu še nekaj zanimivih podatkov, ki dokazujejo, koliko volivcev iz drugih italijanskih občin in istrskih beguncev je bilo vključenih v tržaški volilni imenik. Na osnovi periodičnih in dinamičnih revizij volilnih imenikov od 1952. leta do 11. aprila letos je bilo črtanih skupno 30.874 volivcev, med njimi 17.074 moških in 13.800 žensk; v istem času pa so vpisali v volilne imenike v Trstu skupno 36.349 novih volivcev, med njimi 17.498 moških in 18.851 žensk. Od skupnega števila vpisanih volivcev v volilne seznam od 1. 1952 do 11. aprila letos, odpade naravni prirastek oziroma na volivce, ki so dosegli 21. leto starosti, skupno 14.359 volivcev. Iz tega sledi, da je bilo od preteklih volitev do sedaj vpisanih v volilne sezname tržaške občine 21.990 prišlecev, oziroma oseb, ki so se priselile v Trst iz raznih italijanskih občin in iz Istre. Hkrati pa ne smemo pozabiti, da je v zadnjih letih odpotovalo iz Trsta v Avstralijo nad 8000 oseb v glavnem odraslih, ki so zgubili volilno pravico v tržaški občini.

Če vse gornje številke dobro zračunamo, pridemo do zaključka, kakšno ogromno novo volilno množico so si zagotovile desničarske stranke in predvsem krščanska demokracija. Znano je, da te stranke izvajajo nad istrskimi begunci najrazličnejši politični in gospodarski pritisk. Zato so tudi postavili v begunskih taboriščih posebna volišča, da laže nadzorujejo, za koga bodo ti begunci glasovali. Krščanska demokracija in druge desničarske stranke se dobro zavedajo, da se ne morejo predstaviti tržaškim volivcem z nobenim doseženim uspehom. Nasprotno! V vseh dosedanjih letih upravljanja tržaške občine niso bili zmožni napraviti ničesar za obči gospodarski napredek mesta. Ostaja jim samo bahanje z nekaterimi javnimi deli. Toda na tem področju so razpolagali s skoraj neomejenimi denarnimi sredstvi in bi vsakdo na njihovem mestu morda celo več napravil. Pred strahom, da jih bodo tržaški volivci v veliki meri zapustili, so vpisali v volilne sezname čim več priseljencev, da si zagotovijo vsaj toliko glasov, kolikor predvidevajo, da jih bodo zgubili.

Skupščina Delavske zbornice

Pokrajinska zveza trgovinskih uslužbencev nove Delavske zbornice CGIL sklicuje za jutri ob 20. uri v dvorani v Ul. T. Vecellio 4-6 skupščino stroke. Na skupščini bo vsedržavni tajnik kategorije Rizzo orisal delavcem sporazum o poenotenju plač in o njihovem izboljšanju. Razpravljali bodo tudi o sindikalni akciji stroke v bližnji bodočnosti, in sicer na podlagi sklepov 4. kongresa CGIL. Razen tega bodo tudi razpravljali o aplikaciji vsedržavne pogodbe za uslužbence zadrug.

Skupščina delavk „Pastificio Triestino"

Notranja komisija tovarne «Pastificio Triestino» je sklicala včeraj enotno skupščino vseh delavk, ki so na obveznem dopustu, katerega jim je vsililo ravnateljstvo. Na skupščini so razpravljali o položaju v podjetju in o nevarnosti, ki jo predstavlja ta položaj za vse delavstvo. Sindikat živilske stroke nove Delavske zbornice CGIL je včeraj posredoval pri dopolnilni blagajni, da bi izplačevala tem delavkam del plače iz dopolnilnega sklada. Prav tako je posredoval tudi pri oblasteh.

Nedeljsko branje za članstvo SDZ

Zadnjič smo prav na kratko ugotovili, da nam je v predzadnji številki posvetila «Demokracija» kar devet polemičnih člankov in tudi povedali vzrok. V petkovi številki pa je število naraslo kar na enajst; na vsako našo vrstico skoraj po en članek! Čemu ta povečana poplava zmerjanja, obrekovanja, psovanja in laganja? Očitno hočejo prekričati tista dejstva, ki jih zaradi njihove globoke resničnosti ne morejo zabrisati.

Glavno med temi dejstvi je, da se gospodje v SDZ in okrog nje čutijo obupno osamljeni, zlasti v primerjavi z volitvami pred štirimi leti. Takrat so nastopili v podeželskih občinah skupno s «titovci». Sedaj jih zmerjajo, da so to ljudje, ki se sramujejo svojega slovenskega imena in da so politično slepomišili (če je kdo slepomišil, je bila to SDZ v Nabrežini, ko je na odvraten način prelomila volilni dogovor) in da je zaradi tega z njimi «vsaka možnost sodelovanja pokopana». V tržaški občini so nastopili skupno z neodvisnimi in s slovenskimi krščanskimi socialisti. Sedaj pravi «D.», da bodo tudi tu «temeljito prerešetali svoje vrste». Torej: tudi v Trstu «splendid isolation».

In kaj jih je pripeljalo v to neugodno, temno in zatohlo slepo ulico? Nič drugega, kot varljivo upanje, da bodo s poniglavim pasjim mahanjem z repom pred demokristjanskim oblastnežem vendarle prejeli nekaj drobtinic in si z njimi zajamčili svoj obstoj. Drobtinico jim je oblastnež sicer vrgel, toda zato so jim obrnili hrbet vsi količkaj značajni sopotniki in pristaši. Zapustili so jih in zapuščajo jih, ker nočejo poljubljati demokristjanske šibe, ki jih tepe.

Ko se je predsednik SDZ s svojo druščino znašel v tem temačnem brezpotju, je to vzvišeno in naduto pametno gospodo zajel strah. Pa ne toliko zaradi osamljenosti same, ampak strah, da ne bodo mogli izpolniti naloge, ki so jim jo oblastniki za tisto drobtinico določili. Zato so gospodje začeli vpiti; od tu poplava onega histeričnega zmerjanja in laži v «D.». Oblastnežem hočejo dokazati vsaj na ta način svojo najboljšo voljo in privrženost v borbi s skupnim političnim nasprotnikom, ki ga predstavljajo napredne, resnično demokratične in še posebej socialistične sile.

Zato tudi v zadnji «D.» niti s povečevalnim steklom ne morete najti najmanjše besedice obsodbe vladne politike; vsega so krivi predvsem «titovci», Jugoslavija, Sovjetska zveza, komunisti itd. Še več! Demokracijo današnjih oblastnikov celo hvalijo nič manj ko v uvodnem članku in v tej klerikalni demokraciji se znajdejo kot riba v vodi. Zanje ni važno, če ni takšna demokracija sposobna izvajati niti lastne ustave, kot je že večkrat poudaril celo sam predsednik republike. Prav tako ni zanje važno, če ta demokracija noče spoštovati niti svečano podpisanih mednarodnih obveznosti, ki zadevajo naše najosnovnejše življenjske pravice, brez katerih je ves naš narodni in socialni obstoj najresneje ogrožen.

Važno je le napadati tiste, ki od te demokracije terjajo svoje pravice.

Zato «D.» napada vse, ki vedo, da je ta in takšna demokracija presneto malo krščanska in ki vidijo, da jo bo zato nemogoče prisiliti, da bi postala dejansko krščanska vsaj z nami Slovenci in delovnimi množicami. «D.» napada zato vse, ki hočejo pomagati, da bi zmagale napredne, resnično demokratične sile, ki bodo pravice našemu ljudstvu priznale kot Slovencem in kot delovnim ljudem.

Nimamo — kljub temu, da smo dnevnik, kar nam «D.» tako zelo zavida — prostora, da bi odgovarjali vnovič na vse laži v vseh enajstih člankih. Odgovoriti pa moramo na članek pod naslovom «Prekupčevalci s pokojniki» in povedati, da bi bazoviški fantje, če bi vstali, najprej ne samo pljunili, temveč tudi udarili v obraz onega, ki je članek v «D.» napisal, še prej pa onega, ki je dajal fašističnim mogotcem tiste izjave, ki smo jih že dvakrat v našem listu ponatisnili. Če bi vstali, bi bili na naši strani ker smo mi nadaljevali njihovo oboroženo borbo proti fašizmu, ki so jo oni v najhujših pogojih začeli. Začeli tedaj, ko je bil prej omenjeni gospod med onimi, ki so oboroženi borbi nasprotovali ne samo takrat, temveč tudi pozneje, ko je borba zajela že vse ljudstvo, proti kateremu so se nekateri gospodje okrog «D.» z orožjem v roki borili.

(Še to: Ni res, da je moralo uredništvo «D.» v četrtek v naglici spreminjati prvo stran, da bi uvrstilo vest o skrunitvi spomenikov pri Bazovici in na Katinari, ker se je o katinarskem zvedelo že v torek — v sredo je bilo že v časopisih — za bazoviškega pa je ves Trst vedel že v sredo dopoldne, kar je «D.» «podlo» zamolčala).

KRITIKE IN POROČILA

Simfonični koncert v gledališču Verdi

Dirigent Sergiu Celibidache se je v preteklih simfoničnih sezonah tako močno priljubil tržaškemu občinstvu, da je njegovo ime priklicalo k sinočnjemu koncertu zelo številno občinstvo, ki napolnjuje gledališče le ob najbolj izrednih priložnostih. Nedvomno je Celibidache močna osebnost, ki zna posredovati osebno noto vsaki skladbi, ki se je loti. Zelo smiselno poudarja vse sestavine, dramatična stopnjevanja, igro posameznih glasbil, ki jih zlije v homogeno celoto.

Spored je obsegal III. Respighijevo Suito s skladbami starih italijanskih znanih in neznanih mojstrov, Smetanovo simfonično poemo Vltava in V. simfonije Dimitrija Šoštakoviča. Vsa ta dela so bila dobro znana občinstvu po prejšnjih izvedbah, tako tudi Šoštakovičeva simfonija, ki jo spored pomotoma označuje kot novost za Trst. Po vseh treh skladbah je občinstvo nagradilo z burnimi aplavzi svojega ljubljenca, kljub temu, da je ta dirigiral Smetanovo in Šoštakovičevo skladbo mestoma kar prepočasi. Tako je Vltava deloma izgubila blesk, ki ji je lasten, in je Šoštakovičeva simfonija mestoma izzvenela prebledo. Izmed desetih simfonij, ki jih je napisal ruski mojster, je peta gotovo ena najboljših in najčešče izvajana. Globoka in pretresljiva humanost njene izpovedi naredi iz te simfonije eno najpomembnejših del sodobne glasbe. Pri prepočasnem tempu in pretiranem poudarjanju nadrobnosti se je pri sinočnji izvedbi zabrisal mogočen učinek, ki ga mora celota napraviti. Respighijevo suito je Celibidache dirigiral uravnovešeno in občutljivo in nas je s svojo odlično izvedbo ponovno prepričal o izredni aktualnosti baročne glasbe.

—ù

Sestanek NSZ v Križu

Neodvisna socialistična zveza, sekcija v Križu, vabi na sestanek, ki bo jutri 16. t. m. ob 20.30 v društvenih prostorih. Razpravljalo se bo o bodočih volitvah. Odbor

Zborovanje upokojencev

Danes ob 10. uri bo v dvorani v Ul. T. Vecellio 4-6 zborovanje upokojencev, na katerem bosta govorila Alceo Lucchesi in Ernesto Radich.

NEDELJSKA SLUŽBA LEKARN
Benussi, Ul. Cavana 14; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Picciola, Ul. Oriani 2; Pizzul-Cignola, Korzo 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10.

NOČNA SLUŽBA LEKARN V APRILU
Davanzo, Ul. L. Bernini 4; Gusti, Strada del Friuli 7 (Greta); Millo, Ul. Buonarroti 11; Mizzan, Trg Venezia 2; Tamaro-Neri Ul. Dante 7; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

LOTERIJA

BENETKE	84	66	83	18	32
BARI	20	79	30	26	50
CAGLIARI	30	32	20	13	14
FIRENZE	10	26	39	20	43
GENOVA	32	85	34	72	36
MILANO	64	51	32	23	84
NAPOLI	80	21	37	54	74
PALERMO	74	61	19	41	3
ROMA	31	3	74	59	42
TORINO	69	78	37	53	42

NEVARNA IGRA MLADEGA DIJAKA

Na polju najden naboj eksplodiral fantu v roki

Na srečo se je le laže ranil in bo okreval v šestih dneh

Včeraj popoldne so z miljskim rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico 14-letnega dijaka Flavia Disiota iz Milj, kateremu so zdravniki ugotovili rano na drugem prstu desne roke ter številne rane na obeh rokah in spodnji ustnici. Mladeniča so po nudeni zdravniški pomoči odslovili s prognozo okrevanja v 3 ali 6 dneh.

Policijska preiskava je ugotovila, da je mladenič našel na polju nedaleč od rafinerije Aquila neko razstrelivo, s katerim se je v kleti stanovanja včeraj okoli 14. ure igral. Nevarna igračka pa mu je eksplodirala v rokah in ga na srečo le laže ranila. Agenti so odkrili v kleti 2 izstrelka po 47 mm ter granato nemškega izvora. Na kraj so morali priti tudi razstreljevalci min, ki so vse skupaj zaplenili in odpeljali na varnejše mesto.

Na mesto s kolesom v Sežano z avtom v tržaško bolnišnico

Dež in spolzka cesta sta včeraj zjutraj preprečila 44-letni Amaliji Briščck por. Blažina iz Briščkov št. 26, da bi prišla do Sežane, kamor je bila ženska namenjena s svojim kolesom.

Nekaj minut pred 9. uro zjutraj je bila Blažinova že na Narodni cesti na Opčinah a naenkrat je zdrsnila in padla na tla, zaradi česar se je morala zateči v bolnišnico.

Ker so ji ugotovili zlom desne noge, so jo zdravniki pridržali na ortopedskem oddelku, kjer so mnenja, da bo okrevala v 40 dneh.

Sinoči zelo uspel koncert pevskega zbora „Primorec" v Trebčah

Komaj pol leta je od tega, odkar so se v Trebčah po dolgem presledku pevci odločili, da ustanovijo svoj pevski zbor. Dobili so v osebi prof. Oskarja Kjudra izkušenega in požrtvovalnega pevovodjo, in že po nekaj vajah je moški zbor kar ubrano prepeval. Vzgled mož in mladeničev je navdušil tudi žensko mladino in od novembra lani imajo Trebče močan pevski zbor, ki šteje 60 aktivnih pevcev in pevk.

Plod svojega vztrajnega in navdušenega dela so trebenski pevci in pevke pokazali sinoči na uspelem koncertu, ki so ga priredili v domači prosvetni dvorani. Dvorana je bila prenapolnjena za navdušene vaščane, ki so pohiteli, da poslušajo in počastijo svoje pevce.

Domačin Marij Kralj je pri vsaki pesmi podal nekoliko življenjepisnih opomb o zadevnem skladatelju in včasih s šegavo besedo poskrbel, da zanimanje občinstva ni ponehalo in da so se medtem pevci odpočili.

Pevski zbor nudi veselo sliko, ker prevladuje mladina. V zboru so tudi mladi inteligenti, ki dajejo tako dober zgled. Glasovi iz mladih grl krepko in sveže zvenijo in mlademu pevskemu zboru lahko napovedujemo najlepšo bodočnost.

Le krepko naprej, trebenski pevci! Kakor ste v kratkem potegnili za seboj svoje vaščanke, tako boste tudi kmalu, upamo, zdramili druge vasi.

Danes ob 17. uri bo pevski zbor spet nastopil v Trebčah z istim sporedom narodnih in umetnih pesmi.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V TRSTU
priredi v nedeljo 22. t. m. ob 17. uri v dvorani stadiona «Prvi maj»
KONCERT
moškega zbora PD «Bojan» iz Dornberga
Vstopnice bodo v prodaji od srede naprej na sedežu v Ul. Roma 15-II., tel. 31-119, dnevno od 9. - 12. in od 15. - 18. ure

Kulturna prireditev mladine DD v Borštu

Danes 15. t. m ob 16. uri bo v prosvetni dvorani v Borštu pod pokroviteljstvom društva «Slovenec» kulturna prireditev mladine Dijaškega doma iz Trsta.

SPORED:

1. Dekliški duet zapoje ob spremljavi klavirja in kitare slovenske in dalmatinske narodne pesmi.
2. Zoran Hudales: «Prvi april», šaloigra v enem dejanju.
3. Mladinski pevski zbor zapoje šest slovenskih pesmi.
4. Ritmične vaje.
5. Dekliški kvartet zapoje ob spremljavi klavirja in kitare slovenske in dalmatinske narodne pesmi.
6. K. Vrhovec, E. Smasek: «Burka o jezičnem dohtarju», enodejanka.

Pevski zbor «PRIMOREC» iz Trebč priredi danes 15. t.m. ob 17. uri v PROSVETNI DVORANI v TREBČAH
SAMOSTOJEN KONCERT
Izvajal bo umetne, narodne in partizanske pesmi.
Dirigent: Prof. OSKAR KJUDER
Solist: Miro Čuk

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 14. aprila 1956 se je v Trstu rodilo 16 otrok (1 mrtvorojen), umrlo je 7 oseb, porok pa je bilo 6.

POROČILI SO SE: pek Renato Deste in natakarica Valnea Bruck, kuhar Mario Cocolet in gospodinja Lucia Ormas, gradbenik Bruno Malusa in uradnica Mirella Colla, zdravnik Marco Macor in gospodinja Mirella Chermaz, električar Renato Dionisio in gospodinja Leda Saina, inženir Ruggero Ferraiolo in gospodinja Luigia Tozzi.

UMRLI SO: 65-letna Vittoria Logher por. Volpi, 55-letni Oscarre Cecchi, 70-letna Libera Morosoli por. Dapretto, 81-letna Ivana Hrovatin vd. Briščik, 70-letna Caterina Giurgevich vd. Lubich, 78-letni Filippo Hirschl, 82-letna Giuseppina Gianelli.

OKLICI

Karabinjer Mauro La Rovere in gospodinja Margherita Massa, prodajalec Aldo Ricci in gospodinja Adelia Gavagnin, železničar Domenico Giacomini in gospodinja Anna Maria Favretto, mehanik Marcello Mandero in gospodinja Anna Zudich, prodajalec Carlo Cernogoraz in šivilja Laura Albonese, uradnik Bruno Zgraggen in študentka Giuliana Herlog, uradnik Piero Almerigogna in uradnica Maria Nivea Pipan, geometer Alcide Gombani in učiteljica Pierina Predonzani, mesar Ermanno Bernini in gospodinja Silveria Tomasi, delavec Gaetano Passaggio in gospodinja Lidija Mihčič, tramvajski usluž. Marino Magnani in šivilja Marija Gortan, mizar Gino Ceoloni in uradnica Lucilla Stefani, šofer Giorgio Levicci in natakarica Miryam Salonicchio, odvetnik Ferruccio Sbisa in gospodinja Liliana Sinigaglia, inštalater Mario Cei in pletilja Novella Demarchi, inženir Riccardo Winternitz in gospodinja Mirella Norcia, geometer Erminij Smrekar in gospodinja Edda Caris, delavec Peter Jerman in gospodinja Nerina Razza, strugar Tullio Zecchi in frizerka Bruna Sessetizza-Angelovič, natakar Giuseppe Prezzi in prodajalka Valnea Nadalin, šofer Mario Karis in gospodinja Emma Bubola, pomorščak Sergio Petronio in frizerka Itala Bianco, uradnik Cosimo Alberto Zito in uradnica Maria Vellcogna, cevar Francesco Dapas in gospodinja Liliana Sallusti, uradnik Giorgio Faidiga in uradnica Livia Rebula, težak Romano Benini in gospodinja Elvira Coslovich, mehanik Romeo Vatta in gospodinja Renata Gazič, delavec Giulio Manzin in gospodinja Maria Barnobi, reprezentant Sergio Perilli in gospodinja Leonilda Bancovich, uradnik Vittorio Gerin in uradnica Licia Spolverini, uradnik Mario Iviani in gospodinja Susanna Perossa, uradnik Ilario Duca in gospodinja Giordana Polli, uradnik Arturo Giotto in uradnica Margherita Miniussi, uradnik Umberto Bet in gospodinja Vita Bressi, šofer Giuseppe Pirottini in prodajalka Eugenia Nadalin, finančni stražnik Giuseppe Giulio Nardini in gospodinja Rita Antonietta Grossi, reprezentant Vario Bottin in gospodinja Antonella Brischi, delavec Enrico Tonghini in delavka Elena Ivasik, geometer Tullio Curci in gospodinja Renata Gridelli, mehanik Carlo Arnez in prodajalka Vera Fabbri, Fulvio Alberto Colasanti in Christa Margot Maiwald

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE
Danes 15. t. m. ob 16.30 na KONTOVELU
Luigi Pirandello
HENRIK IV.
tragedija v treh dejanjih

V soboto 21. aprila 1956 ob 20.30 uri v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7
BESEDE IN KRETNJE...
NASTOP GOJENCEV IGRALSKE IN BALETNE ŠOLE SNG

PD „IVAN CANKAR"

priredi danes 15. t. m. ob 17. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj»

nastop najmlajših

Na sporedu so enodejanka in recitacije pod vodstvom Eme Starčeve (SNG), pevske točke pod vodstvom Fride Valetičeve, otroški plesi pod vodstvom Olge Banove in harmonikarji pod vodstvom Milana Pertota.

Nastopali bodo:
Janko Ban, Darko Ban, Vida Benčina, Anica Babuder, Sonja Božič, Ivanka Cinko, Danica Colja, Alenka Colja, Stojan Colja, Mariza Cebron, Lilijana Ček, Marica Gec, Sergej Gregorič, Boris Gombač, Zdravka Jurca, Nadja Kuferzin, Jurij Kuferzin, Ida Klarič, Lojzka Lenasi, Anica Mikulus, Boris Mikulus, Sonja Paušič, Lilijana Rožič, Tatjana Šiškovič, Darij Teršar, Zdenka Trampuž, Enči Trampuž, Vojka Trampuž, Silvana Tuma, Sonja Viller, Sergej Verč, Vanče Verč, Pavel Volk, Nevenko Valetič.

Vabimo vse ljubitelje naših marljivih otrok, da s svojo navzočnostjo dajo spodbudo in priznanje malčkom ob teh njihovih prvih korakih.

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni dvorane.

Vstopnina za odrasle 150 lir, za otroke 100 lir.

PODPORNO DRUŠTVO «DIJAŠKA MATICA» v Trstu
sklicuje 20. aprila 1956 ob 20. uri v Trstu, v Ul. Roma 15-II.

redni občni zbor

s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev
2. Poročila odbornikov
3. Poročilo nadzornega odbora
4. Volitev upravnega in nadzornega odbora ter razsodišča
5. Razno

Vabimo članstvo, da se občnega zbora udeleži.

Odbor

Razna obvestila

PLANINSKI IZLET SPDT V GLINSCICO
SPDT priredi danes 15. t. m. izlet v Glinščico, in sicer po progi, kjer bo naslednji teden planinski pohod. Proga gre iz Glinščice čez Mali Kras ali naravnost čez Jezero v Bazovico. Zbirališče ob avtobusni postaji v Ul. Carducci (avtobus št. 25 za Katinaro) ob 13.45.

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». Danes 15. t. m. bo v prostorih kluba, Ulica Roma 15-II., kakor vsako nedeljo, običajni sestanek od 10. do 12. ure. Vsi člani, ki so s članarino na tekočem, bodo lahko prevzeli zadnje dospele novosti.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob naše drage Tone iz Krajne vasi daruje družba Kras 20.000 lir za Dijaško Matico.

Marija Kosič daruje 500 lir za Dijaško Matico.

GLEDALIŠČA

GLEDALIŠČE VERDI
V četrtek bo v gledališču Verdi drugi koncert Tržaške filharmonije pod vodstvom dirigenta Sergiuja Celibidacheja. Na sporedu so Reznicekova Donna Diana - uvertura, Debussyjeva Iberia in Bartokov Koncert za orkester.

Jutri se prične pri gledališki blagajni prodaja vstopnic.

KINO

Rossetti. 14.00: «Wichita», J. Mac Crea, V. Miles.
Excelsior. 14.00: «Konec pustolovščine», D. Kerr, V. Johnson.
Fenice. 14.00: «Čebelja matica», J. Crawford, B. Sullivan.
Nazionale. 14.00: «Lepa Otero», M. Felix, M. Teynac.
Filodrammatico. 14.00: «Fant», A. Sordi, A. Lane, X. Cugat.
Supercinema. 14.00: «Dober dan, miss Dove», J. Jones.
Arcobaleno. 14.00: «Hanibal in vestalka», E. Williams, H. Keel.
Astra Rojan. 14.30: «Smo možje ali korporali», Totò, P. Stoppa.
Capitol. 14.30: «Tragična sobota», V. Leigh, V. Mature.
Cristallo. 14.00: «Dvoboj vohunov», C. Wilde, A. Francis.
Grattacielo. 14.00: «Pustolovščina na dvoru», M. Kock, M. Cramer.
Alabarda. 14.30: «Bigamist», G. Ralli, V. De Sica, M. Mastroianni.
Ariston. 14.00: «Rose Marie», A. Blyth, H. Keel, F. Lamas.
Armonia. 14.00: «Škrlatna krinka», T. Curtis, C. Miller.
Aurora. 13.00: «Privatna vojna majorja Bensona», C. Heston, J. Adams.
Garibaldi. 14.00: «Suzanna je spala tu», D. Powell, D. Reynolds.
Ideale. 14.30: «Rommelov zaklad», D. Addams, P. Christian.
Impero. 14.00: «Lord Brummell», S. Granger, E. Taylor.
Italia. 14.30: «Sreča je biti ženska», S. Loren, M. Mastroianni.
S. Marco. 14.00: «Damaščanka», R. Hudson, P. Laurie.
Kino ob morju. 15.00: «Raztrojenci», L. Bosè, J. P. Mely.
Moderno. 14.00: «Kraljica piramid», J. Hawkins, J. Collins.
Savona. 13.30: «Očka Dolgonožec», Leslie Caron.
Viale. 14.30: «Povratek na otok zaklada», D. Addams, T. Hunter.
Vittorio Veneto. 13.30: «Ljubezen je čudovita stvar», W. Holden, J. Jones.
Belvedere. 14.00: «Ognjeni lokostrelec», B. Lancaster, V. Mayo.
Marconi. 14.00: «Znamenje z rimom», D. Andrews, P. Laurie.
Massimo. 14.30: «Sreča je biti ženska», S. Loren, M. Mastroianni.
Novo cine. 14.00: «Plemenski ponos», J. Russell, J. Chandler.
Odeon. 14.00: «Gola strast», María Felix. Mladoletnim prepov.
Radio. 14.30: «Svet vodijo žene», J. Allyson, A. Dahl, L. Bacall.
Venezia. 14.00: «Umaknite se mušketirjem», J. Sanson, S. Barclay.
Skedenj. 16.00: «Dež».

RADIO

NEDELJA, 15. aprila 1956

TRST POSTAJA A
8.00 Jutranja glasba; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Glasba za godbo na pihala; 11.00 Respighi: Rimske pinije; 11.21 Monteverdi: Orfej; 11.45 Zabavna glasba; 12.00 Oddaja za najmlajše; 13.30 Glasba po željah; 14.30 Parada lahkih orkestrov; 15.00 Glasba za naše malčke; 15.15 Promenadni koncert; 15.45 Havajski motivi; 16.00 Koncert pianista Gabrijela Devetaka; 16.20 Dukas: Iz baleta La Peri; 16.38 Operne melodije; 17.00 Moški zbor iz Podgore; 17.20 Plesna čajanka; 18.00 Liszt: Koncert št. 1; 18.30 Ritmične popevke; 18.50 Pucinijeve skladbe; 19.15 Predavanje; 19.30 Priljubljene melodije; 20.00 Šport; 20.05 Dunajski motivi; 20.30 Thomas: «Mignon», opera v 3 dejanjih; ob 21. Športni komentar.

V ponedeljek 16. t. m. ob 18. uri na II. programu RAI, takoj po vesteh, bodo v okviru otroške oddaje pripovedovali Martina Krpana.

TRST I.
9.15 Ameriški ritmi; 9.45 Franck: Simfonične variacije za klavir in orkester; 16.30 Reportaža z nogometne tekme; 17.45 Simfonični koncert; 21.05 F. A. Bon: «Lahkov zakon», igra v 2 dej. in 3 slikah.

KOPER
Slovenska poročila: 14.15, 12.30; Italijanska poročila: 6.15, 17.40, 22.30
6.00-7.15 Spored iz Ljubljane; 7.15 Jutranja glasba; 8.00 Kmetijska ura; 8.20-10.10 Spored iz Ljubljane; 10.10 Glasbena matineja; 10.30 Žena in dom; 10.50 Lahka glasba; 11.15 Emil Adamič: Ljubljanski akvareli, simfonična suita; 11.40 Spomini na festival v Sanremu 1954; 13.15 Glasba po željah; 15.00-15.15 Spored iz Ljubljane; 15.15 Za našo vas; 16.00 Primorska burja; 16.30 17.00 Spored iz Ljubljane; 17.30 Izbrani operni odlomki; 17.40 Nedeljska novela; 17.40 Belo črno; 18.00-19.25 Spored iz Ljubljane; 19.25 Zabavna glasba; 20.00-22.15 Spored iz Ljubljane; 22.15 Igra orkester Woody Herman; 23.15 Plesna glasba.

SLOVENIJA
327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00.
6.00 Vesele in poskočne; 7.00 Prijetno pomladno nedeljsko jutro; 7.35 Igrajo veliki zabavni orkestri; 8.15 Ponovitev javne oddaje narodnih in domačih napevov; 9.00 Marcel Aymé: Skaza za barvice (pravljica); 9.30 Operetna in lahka glasba; 10.10 Nedeljski simfonični koncert; 11.00 Oddaja za beneške Slovence; 11.20 Filmska in zabavna glasba; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Opoldanski orkestralni spored; 14.15 Zabavne melodije; 15.15 Želeli ste — poslušajte!; 17.00 Popoldanski koncert; 18.00 Radijska igra - J. S. Popović: Simpatija in antipatija (ponovitev); 20.00 Večerni operni spored; 21.00 Kulturni razgledi; 21.15 Popevke in plesne melodije.

TELEVIZIJA
17.00 Sport; 17.30 Film «Lepotica iz Damaska»; 18.50 Sportne vesti; 20.35 Iz filmov; 21.00 Pero nadaljevanje dramatiziranega romana «Zastavonoša»; 22.30 Film «Zvezde ne sijejo več».

Mali oglasi

JUGOSLOVAN — inteligenten, simpatičen, visoke postave, želi poznanstva s Slovenko, staro 25-35 let. Lepa vdova ali ločenka ni izključena. Ponudbe s sliko je poslati na upravo «PD», Ul. sv. Frančiška 20, pod šifro «Cvetje».

ZARADI IZSELITVE je naprodaj manufakturna trgovina. Na 1,900.000 ali po dogovoru. Naslov: Cuder, Devin št. 25.

KOLESA, moška in ženska, rabljena, po 8 000 lir; kolesa in prevoz blaga po 24.000 lir, motorna kolesa po 50.000 lir na obroke. Marcon, Ul. Pietà 3.

Tapetniška delavnica MARIO PAHOR
Specializirana v opremljanju dnevnih sob in drugih prostorov
Trst - Ulica Slataper 20 tel. 41-812

Skrbne gospodinje si sami izdelujejo obleke. Za popolni kroj obrnite se na M. MARKON Trst, Ul. Vecellio 9 pritl. (blizu bolnice)

ODGOVOR NA BARTOLIJEVE IN AGNELETTOVE LAŽI

Objavljamo slike nekaterih uličnih imen po italijanskih zaslužnih možeh v istrskih mestih v dokaz lažnive trditve župana Bartolija in dr. Agneletta o črtanju italijanskih uličnih imen v Istri, ob razpravi v tržaškem občinskem svetu o mestni toponomastiki.

KOPER

Poleg teh imamo še: Via Carpaccio, Via Orazio Pola, Via G. Marconi, Via G. Verdi, Piazza Da Ponte, Piazzale P.P. Vergerio, Piazza Calafatti, Via Calegaria, Via Combi, Via Paolo Naldini, Via Burlini, Calle del Pozzo, Salita della Ponte, Castel Leone, Via Della Valle, Campo Mario Destrassi, Via Francesco Trevisani in številne druge.

IZOLA

Poleg teh imamo, še: Via Dante Allighieri, Via Mario Pizzo, Via Giordano Bruno, Via Francesco Smareglia, Via Valentino Pittoni, Via Luigi Frausin, Via Antonio Gramsci, Via Tartini, in še številne druge.

PIRAN

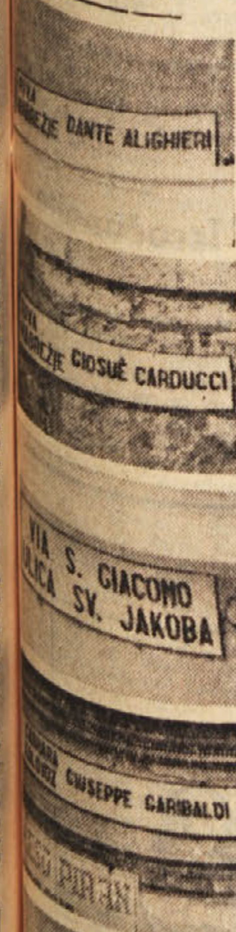

Poleg gornjih imamo še: Via Giuseppe Verdi, Via Giacomo Matteotti, Via Antonio Gramsci, Via Galileo Galilei, Via Guglielmo Marconi, Via Giuseppe Mazzini in številne druge.

6. t. m. je tržaški občinski svet po razburljivi razpravi sprejel sklep o imenovanju in preimenovanju 240 mestnih ulic in trgov. Za sklep so glasovali samo svetovalci štiristranske koalicije in svetovalec dr. Teiner (PSI). Proti sklepu pa so glasovali dr. Jože Dekleva, komunistični svetovalci, dr. Agneletto, svetovalci Tržaške unije in MSI, socialdemokratska svetovalka Gruber-Bencova pa se je vzdržala glasovanja.

Razprava o toponomastiki je bila zelo živahna. Predlog, ki ga je predložil občinskemu svetu odbor, ni zadovoljil niti svetovalcev tako imenovane večine. V prvem seznamu 240 imen ulic in trgov, ki ga je sestavila posebna toponomastična komisija pod vodstvom odbornika prof. Sciolisa niso bile vključene niti najvidnejše osebnosti italijanskega socialističnega gibanja, padli italijanski tržaški antifašisti in demokrati, številne tržaške osebnosti iz kulturnega in znanstvenega področja, svetovnoznane osebnosti, itd. itd., kar je povzročilo nezadovoljstvo med vsemi svetovalci Hkrati pa je komisija za mestno toponomastiko povsem ignorirala etnični sestev tržaške občine in ni vključila v seznam niti enega imena slovenskih zaslužnih mož.

To šovinistično in protiustavno stališče je prišlo še bolj do izraza, ko smo v seznamu čitali imena raznih neznanih rimskih konzulov, ljudi, ki jih Trst ni nikoli poznal in ki nimajo z našim mestom, z njegovo zgodovino in borbo sploh, nobenega opravka. V tem se je najbolj pokazal strupeni šovinizem toponomastične komisije, ki je hotela baje za vsako ceno «ohraniti izključno italijanski značaj mesta», kot je to izjavil župan Bartoli in ignorirala celo slavne italijanske socialistične borce. Zato so občinski svetovalci predlagali vključitev v seznam na desetine in desetine novih zaslužnih italijanskih in tržaških osebnosti obeh narodnosti.

Dr. Jože Dekleva, komunistični svetovalci, dr. Josip Agneletto, svetovalci Tržaške unije in socialdemokratska svetovalka Gruber-Bencova, ki so predstavljali v tržaškem občinskem svetu več kot 63.000 volivcev, so zahtevali vključitev v seznam novih imen ulic in trgov tudi slovenska imena. Hkrati pa je dr. Dekleva zahteval tudi dvojezične ulične napise v vseh krajih mestne občine, kjer živi najmanj 25 odstotkov slovenskega prebivalstva, kot to določa Posebni statut londonskega memoranduma.

Ti svetovalci so predlagali imena Ivana Cankarja, Otona Župančiča, Franceta Prešerna, Simona Gregorčiča, Iga Grudna, Srečka Kosovela, Antona Aškerca, Primoža Trubarja, Franceta Levstika, J. Gallusa-Petelina, Josipa Silo, Josipa Godino - Vrdelskega, Simona Rutarja, Mateja Langusa, Alberta Sirka, škofa Juraja Dobrile, Biaža Kocena, Kugyja, Ressla in druga. Hkrati pa so predlagali tudi imena znanih tržaških slovenskih antifašističnih borcev, kot na primer: Pinka Tomažiča, Josipa Pertota, bazoviških žrtev in druge. Od vseh predlogov svetovalcev so sprejeli le nekaj imen italijanskih antifašističnih žrtev in nekaterih italijanskih kulturnih osebnosti. Poleg tega pa so vključili v seznam še nekatera imena istrskih mest.

Zavrnili pa so vsa predlagana slovenska imena.

To zavrnitev je Bartoli utemeljil z lažnivimi trditvami o črtanju italijanskih imen v istrskih mestih. Omenil je, da so bila črtana celo imena italijanskih pesnikov in pisateljev itd. itd. Vse to ni res, kar nam dokazujejo slike, ki jih danes objavljamo. Te slike dokazujejo tudi, kako onstran meje spoštujejo dvojezičnost, dokazujejo pravilno pojmovanje demokracije tamkajšnje ljudske oblasti in postavljajo na laž celotno provokatorsko propagando netilcev sovraštva med dvema narodoma na tem področju.

Bartolijevim lažem se je dejansko pridružil — kot je poročal ves tržaški tisk — tudi dr. Agneletto, ko je v razpravi o toponomastiki potrdil županu, da so jugoslovanske oblasti v istrskih mestih odstranile italijanska ulična imena. To njegovo «ugotovitev» so z zadovoljstvom objavili zlasti «Il Piccolo» in «Messaggero Veneto».

Gornje slike, so najboljši odgovor na laži vseh hujskačev, ki zaman skušajo prav na njihovi podlagi opravičiti grobe kršitve določb Posebnega statuta.

Hlavaty razstavlja na Reki

Naš znani tržaški akvarelist Robert Hlavaty razstavlja trenutno svoja dela v razstavnih prostorih reškega ULUH na Korzu Narodne revolucije. Razstavo je sprejela pod svoje okrilje «Umetnostna galerija» na Reki, ki je priredila v preteklem letu tudi obsežno retrospektivo Lojza Spacala.

Hlavaty je odbral za svoj prvi nastop pred reškim občinstvom samo najnovejša dela — žares visoko kvalitetni zbor svojega že dolgo priznanega slikarskega opusa. Poznavalci uvaževanih mojstrov umetnin so ugotovili izredno razvito tehnično znanje, suvereno obvladanje sredstev, ki so tudi oblikovno na najvišji stopnji. Prijetno presenečenje prinaša reškemu občinstvu kraška in pomorska motivika, ki ji je izvabil tržaški umetnik najbolj svojstvene čare, prave značilnosti njenega ozemlja: preprosto kamnito hišo, čolne na suhem, škver tržaških in istrskih ribičev poezijo skromnih primorskih bivališč in kraških domačij, barvitost in svetlobo imaginarnih prividov, ki jih doživlja senzibilna umetnikova domišlija v skrajno liričnem razpoloženju. Hlavaty je zaslovel po svojih znanih vedutnih in krajinskih podobah Trsta, Kopra in Pirana, na katerih je pred leti oddajal ozračje in svetlikajoče se luči na morski gladini, na ulicah, trgih in hišah starodavnih istrskih mest. Sveže in bujno se je pretakala mokrotna in soparna luč, pomešala se je z dimom sajastih parnikov, prelivala z lahkotnimi obrisi razpetih jader, povezanih jamborov, z bežnimi postavami južnjaškega mestnega vrveža. Takšen je bil Hlavaty iz dobe svoje naglo in ležerno skicirane krajinske improvizacije, v času kultuviranega akvarelnega laviranja, ki ga je gojil s skrajno prefinjeno tehniko najbolj mokrega polaganja barve.

Na svoji sedanji prvi reški razstavi izpričuje Hlavaty še vse več barvnega čuta, kakor ga je mogel doslej uveljaviti. Kdor je poznal slikarja iz prejšnje dobe, ta ni mogel prezreti bistveno novega pojmovanja barvitosti izza obeh zadnjih let, in kdor se spominja njegove razstave iz ljubljanske Male galerije leta 1954, ta bo videl v reški kolekciji samo dosledno in logično speljano pot do rezultatov, ki jih napoveduje v najvidnejši obliki že stopnja iz leta 1954. Čim se je odločil Hlavaty za novo motiviko, si je zasnoval tudi nove oblikovne rešitve: strnjene in gosto pokrite površine, močni in črno slikani obrisi, dekorativna ploskovna obravnava kompozicije, katere najbolj tipični predstavnik bi bil v tržaškem okolju Lojze Spacal. Seveda je Hlavaty tudi v današnji novi obliki precej drugačen, saj teži k temu ali sorodnemu načinu umetnostnega pojmovanja ne samo on, marveč skoraj ves umetniški svet. Zato je sedaj tudi Hlavaty ekspresivnejši in bogatejši v strukturni gradnji obarvanih ploskev, v izoblikovanju stopnjevanih valeurjev v konstruktivnosti form, skratka, v celotnem pristopu k novi opozicionalni rešitvi je toliko elementarno izražene sile, da bo treba videti prav v letošnjem stilnem obratu zelo pomemben pričetek nove razvojne faze.

Videti je, kakor da se je prebudil in na mah že do skrajnosti priostril posluh za barvna sozvočja, za ritmiziranje ploskev in linij, za vse to, kar je lastno že dolga desetletja čustvovanju sodobnega človeka.

Če je pri tem odkril Hlavaty čisto svojstveno in osebno občuteno noto, tedaj je to določen dokaz umetniške zmogljivosti in vitalnosti ustvarjalnega zagona, ki črpa svoje sile iz lastne duhovne zaloge iz svoje lastne življenjskosti. Kako zelo se je vživel slikar v okolje svoje nove motivike in s kolikšno občutljivostjo je našel ustrezno upodobitev, nam izpričujejo tudi na reški razstavi pričujoča dela, posebej pa subtilno dojeta Bajka zimskega večera, Prvi žarki, Pesem luči Predvečerja, Sonce na Krasu, Kraška idila, Naš škvero, Smetišče, Skvero I, Odmor ribarskih čolnov, Ptičje strašilo, *da navedem samo nekaj najbolj uspelih, po čistosti in skladnosti rešitve najbolj dognanih del.*

Ne bi se spuščal v primerjavo reške publike s tržaško, niti ne bi mogli v okviru današnjega poročila pravilno ocenjevati pogoje, v katerih se razvija umetnost modernih smeri, toda nepobitno dejstvo je to, da se vztrajno poglablja razumevanje za aktualne težnje naše dobe in umetnostno razvitih središč, da se pa na drugi strani javljajo vse bolj topla čustva tudi za iskreno in vseskozi pošteno prizadevanje v širokem svetu manj znanih, skromnih, brez pretenzij delujočih ustvarjalcev, takih, ki ne izpolnjujejo nekih velikih in z bučno reklamo označenih «poslanstev», pač pa govori v preprostem ljudskem jeziku svojega okolja: iz nežnih, lirično ubranih čustev je prepoznal manjši krog reških umetnostnih ljubiteljev tudi Roberta Hlavatyja kot umetnika izvirne ustvarjalnosti in plemenite humanosti.

Zato smo želeli, da bi se prepričalo o vrednosti enega najbolj skromnih, a v resnici najodličnejših predstavnikov tržaškega umetnostnega življenja čim več ljudi, ne nazadnje tudi Primorci Kvarnera, ki jim bodo take prireditve vedno dobrodošle. —c.—c.

PIRAN — Robert Hlavaty

PRED NJEGOVIM SKORAJŠNJIM GOSTOVANJEM V JUGOSLAVIJI

Moskovski Hudožestveni teater

Slavni moskovski Hudožestveni teater bo v kratkem gostoval v Jugoslaviji. Po letu 1937 bo to prvo gostovanje izven meja SZ. Pred tem, leta 1925, je opravil dolgo turnejo po domala vseh evropskih deželah, nastopil je v Ameriki in žel povsod najlepša priznanja. Tudi v Jugoslaviji to gostovanje ne bo prvo. Leta 1906 je gostoval v Zagrebu, zatem leta 1922 in 1924 v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani. Potemtakem smo stari znanci, pravi namestnik direktorja te proslavljene gledališke ustanove, Bielokopitov. V našem kolektivu, zatrjuje, še danes nastopajo igralci, ki so se ta čas udeležili gostonja.

Moskovski Hudožestveni teater je bil ustanovljen leta 1898, njegove prve temelje sta položila Stanislavski in Nemirovič-Dančenko, pri čemer sta ju podprla tudi Čehov in Gorki. Prva predstava, ki so jo dali, je bila «*Car Fjodor Ivanovič*» od Alekseja Tolstoja, naslednja premiera pa «*Galeb*» od Čehova. Uspeh je bil tako velik, da si je gledališče vzelo galeba za svoj emblem.

Jugoslovanskemu dopisniku, ki je prosil za intervju, je namestnik direktorja Hudožestvenega teatra dejal, da so za gostovanje v Jugoslaviji izbrali štiri dela: «*Tri sestre*» od Čehova, «*Kremljevski kuranti*» od A. Pogodina, «*Plodovi prosvete*» od Leva Tolstoja in Gogoljeve «*Mrtve duše*».

To, kar vam želimo posredovati, pravi namestnik direktorja Bielokopitov, so naši največji zakladi, to so i literarno i umetniško najbolj dovršena dela.

Skupina angleških umetnikov, ki je lani obiskala SZ, je uvrstila «*Plodove prosvete*» med tri najboljše gledališke predstave vseh časov. Bielokopitov pravi, da je bilo to delo že neštetokrat predvajano in da bo z nastopom v Beogradu to njegova 262. predstava. «*Tri sestre*» so se pred nastopom v Jugoslaviji predvajale že 493-krat, kar pomeni da bo njihova predstava v Beogradu štiri sto štiriindevetdeseta. «*Kremljevski kuranti*» je predelano delo A. Pogodina. V novi verziji je bilo podano že 26-krat. Tema, ki se v njem obdeluje, je izgraditev SZ, kjer je v prvi vrsti in povsod najbolj očitna Leninova podoba.

Na vprašanje jugoslovanskega dopisnika, kaj bi mu lahko povedal glede «*Mrtvih duš*», je namestnik direktorja, Bielokopitov, dejal, da jih ne bodo predvajali v celoti, marveč samo nekatere dele. Težko je bilo, pravi, pripraviti vse za to gostovanje. Ko nastopamo v SZ je druga, tam imamo tudi več časa na razpolago, saj ponekikrat dajemo v kakem mestu tudi do 90 predstav. In vendar so že po nekaj dni prej vse vstopnice razprodane.

Na vprašanje, ali bodo zares, kot se govori, prišli s hudožestvenim ansamblom na gostovanje v Jugoslavijo najboljši igralci, je bil odgovor namestnika direktorja Bielokopitova pritrdilen.

«Da, je odgovoril, izbrali smo najboljše med starimi in izkušenimi močmi, katerim smo pridali še nekatere od mlajših igralcev, absolventov igralske akademije «Nemirovič-Dančenko».

Med starejšimi je imenoval Tarasovo, Sevčenka, Stjepanova, Gripova Stančina, Komesarova, Boldumana, Bjelorukova, Bjelanskajo. Od mlajših Zalatuhina, ki igra v «Kremljevskih kurantih» mornarja, zatem Anastajeva in Zahudina.

Med starejšimi je najbolj znana Tarasova, Kadar v Hudožestvenem teatru nastopa ona, vstopnice enostavno ne dobiš več, ker so vse vnaprej razprodane. V «*Treh sestrah*» bo nastopila kot Maša.

Zelo znan in priljubljen igralec je tudi Gribor, Njegova vloga doktorja v «*Treh sestrah*», kakor tudi ona, ko igra v «*Plodovih prosvete*» enega treh mužikov, sta verjetno nekaj najboljšega, kar se v omenjenih vlogah sploh da doseči.

Gostovanje Hudožestvenega teatra v Jugoslaviji predstavlja nedvomno enega najpomembnejših kulturnih dogodkov v stikih med obema državama, in to ne samo z gledišča potrebne izmenjave umetniških vrednot, marveč tudi za utrditev in nadaljnje razvijanje izboljšanih odnosov med obema državama nasploh. Gostovanje Hudožestvenega teatra, ki zavzema v vrsti svetovnih gledaliških ustanov eno prvih, če ne prvo mesto, bo bržčas za jugoslovansko publiko eno najnovejših in najlepših umetniških odkritij, kar so jih v zadnjem času doživeli.

Slovo Josephine Baker

Josephine Baker je imela pred kratkim poslovilno predstavo v Parizu. Ob koncu ni mogla zadržati solza

Nove knjige:

Trdina: Zbrano delo VIII, pl. lir 780
Hougron: Dekle iz Saigona, pl. lir 850
Dreiser: Sestra Carrie, ppl. lir 1.300
A. Tolstoj: Zlati ključek ppl. lir 520
Dr. Leše: Naše oko in vid lir 330

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 37-338

2 večera zabavne glasbe v dvorani na stadionu «1. maj»

Od leve proti desni — Fran Milčinski-Ježek kot «gospodična iz Pariza», Helena Cvetežarjeva in Jana Osojnikova z Ježkom — Pogled na občinstvo med nastopom zabavnega orkestra radia Ljubljana, ki je žel velik uspeh pretekli petek

„Oglasov ne plačuje trgovec, ki oglase naroča in tudi ne kupec, ki pri tem trgovcu kupuje. V resnici plača oglase konkurent, ki sam ne oglaša."
(Herbert Casson)

Naš tedenski pregled

Vsa politična dejavnost v Italiji je sedaj usmerjena v priprave na bližnje občinske volitve, za katere vlada veliko zanimanje zaradi obsežna pregrupacije političnih sil, ki smo ji priča v vsej državi. Pri vsem tem pa se očitno kaže precejšnja zaskrbljenost v vladni demokrščanski stranki in med desnico sploh, ker so napredne sile pri teh pripravah pokazale precejšnjo dinamičnost. Toda v vladni stranki še vedno kažejo. da niso razumeli ali nočejo razumeti spremenjenega mednarodnega položaja in še dalje sekundirajo ameriški politiki zaviranja tega razvoja. To kaže tudi predvčerajšnji Martinov govor v senatu, ki je v glavnem potrdil imobilizem vlade v zunanji politiki in pomanjkanje slehernе pobude. Je pa zato toliko bolj poudarjal «zahodno ideologijo». Dalje je Martino v svojem govoru poudaril predvsem vojaško plat atlantskega pakta v nasprotju s tem, kar je izjavil predsednik republike Gronchi ob svojem obisku v ZDA, ki je poudaril, da je treba v sedanjih spremenjenih razmerah dajati predvsem važnost onim določbam atlantskega pakta, ki govorijo o gospodarskem sodelovanju.

To stališče sta, kakor je znano, zavzela tudi francoski zunanji minister Pineau in predsednik vlade Mollet. Francija je v zadnjem času sploh prevzela pobudo na raznih toriščih mednarodne dejavnosti. V prihodnjem mesecu bo v Parizu vrsta diplomatskih sestankov, na katerih bodo skušali uskladiti zahodno politiko. V Parizu menijo, da morajo zahodne države prilagoditi svojo skupno politiko novemu položaju, če naj uspešno odgovarjajo na sovjetsko «gospodarsko politično mirovno ofenzivo». Francoski diplomati nameravajo izkoristiti prihod Dullesa in Selwyna Lloyda v Pariz ob priliki zasedanja sveta ministrov atlantskega pakta za preusmeritev dejavnosti atlantskega pakta. Francija, kakor rečeno, vztrajno zahteva, naj bi ta pakt, ki ima še vedno pečat izključno vojaške organizacije, razširil svojo dejavnost na gospodarsko, politično in kulturno področje. V tej smeri se že razvija tudi stališče še nekaterih drugih držav članic pakta.

Enako stališče zavzema Francija tudi glede Srednjega vzhoda, kjer so v preteklih dneh novi spopadi med Izraelom in Egiptom ponovno ogrožali mir na tem področju. Glavni tajnik OZN Hammarskjoeld je z neposrednimi stiki z odgovornimi državniki dosegel obljubo, da se bosta obe strani držali sporazuma o premirju in je nato predložil tudi načrt na podlagi katerega, naj bi se enote nasprotnih strani umaknile za en kilometer od meje. Tako bi dobili dva kilometra širok demilitariziran pas. Toda zlasti v Londonu, kjer se morajo pač sprijaznjevati z dejstvom, da njih vpliv izginja s tega področja, se še vedno potegujejo za ukrepe izven OZN in za to, da bi zahodnim velesilam prepustili odgovornost za ohranitev miru na tem področju. Prav nič niso naklonjeni namigom, ki prihajajo iz Francije in celo iz ZDA, naj bi položaj na Srednjem vzhodu obravnavali skupno s Sovjetsko zvezo. Francija poudarja, da ureditve položaja na Srednjem vzhodu ne bi smeli iskati samo v izraelsko-arabski pomiritvi, pač pa tudi v spremembi zahodne politike do arabskih držav. Predvsem pa bi morali prenehati s podpiranjem bagdadskega pakta. Po mnenju Francije bi morali sklicati konferenco treh zahodnih ministrov za uskladitev zahodnega stališča in pozneje «širšo konferenco» vseh prizadetih držav, vštevši Sovjetsko zvezo. Na tej konferenci naj bi skušali najti način, kako urediti odnose na Srednjem vzhodu.

Zaskrbljenost Francije zaradi napetosti na tem področju je toliko bolj razumljiva, ko postaja jasno, da se je zaradi «petrolejskega spora» zahodnih držav in zaradi nasprotij med arabskimi državami, ki jih neti zlasti Velika Britanija, politika arabskih držav sovražno usmerila proti francoski politiki v Severni Afriki. Zato so politični krogi v Franciji mnenja, da bi skupna gospodarska pomoč velesil državam Srednjega vzhoda namesto dosedanjega tekmovanja v oboroževanju zmanjšala arabski pritisk na Francijo zaradi Alžira.

Glede Alžira je Mollet ponovno svečano poudaril, da izredni vojaški ukrepi nikakor ne pomenijo, da misli vlada doseči v Alžiru vojaško rešitev. Istočasno z vojaškimi ukrepi je sprejela vrsto gospodarskih in socialnih ukrepov. Toda vsa zagotovila, da je namen vojaških okrepitev samo «pomirjevalno vplivati» z njih navzočnostjo, dokaj absurdno zvenijo, spričo dejstva, da v Parizu še vedno trdovratno vztrajajo na stališču, da je Alžir «nerazdružljivo povezan s Francijo» in odrekajo alžirskemu prebivalstvu pravico do samoodločanja. Medtem pa v Alžiru še dalje teče kri... Dokler ne bodo tako v Londonu kakor v Parizu dokončno obračunali z ostanki kolonialistične mentalitete, vse dotlej ne more priti do pravega pomirjenja ne na Srednjem vzhodu ne v Severni Afriki.

Tudi upor v španski koloniji Ifni in Rio de Oro na zahodni obali Afrike spada v okvir splošne težnje zatiranih ljudstev, da se osvobodijo kolonialnega jarma.

Toda temelji Francovega režima se majejo tudi v Španiji sami. Nezadovoljstvo med delovnim ljudstvom nenehno tli pod pepelom in od časa do časa pride na površje kljub vsem Francovim zatiralnim metodam.

Protestna stavka delavcev, ki se je razširila na več španskih pokrajin in v kateri sodeluje sedaj že več kot 50.000 delavcev, ki zahtevajo višje mezde in boljše delovne pogoje, je Francove oblasti tako razjarila, da so odredile, naj se tovarne, kjer delavci stavkajo, zaprejo, 50 tisoč delavcev pa so odpustili z dela. S takimi nasilnimi ukrepi pa si Franco prav gotovo ne bo utrdil svojega položaja in prej ali slej bodo napredne sile z njim obračunale.

Ribarič Ivan
IMPORT ♦ EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI
TRST - Ul. Moreri 7
Telefon št 28373
v vse kraje, tudi v inozemstvo

AVTOGARAŽA „Roiano"
TRST - ROJAN — UL. MORERI ST. 7 — TEL. 35-608
privatno tel. 27-240 — (Zadnja postaja filobusa št. 5)
Prostori za parkiranje avtomobilov in motornih koles — Odprto tudi ponoči —
Prevoz potnikov z osebnimi avtomobili na vs kraje, tudi v inozemstvo

ZA ZBLIŽEVANJE ŠTUDENTOV RAZNIH NARODNOSTI

Navdušen sprejem beneškega gledališča „Ca' Foscari“ na gostovanju v Zagrebu

Zanimivo poročilo v prvi številki «La Gazzetta di Ca' Foscari» priča, kako koristni so taki kulturni obiski • Kdaj bo do tega prišlo na tržaški univerzi?

V Erlangenu je lansko leto bil festival Univerzitetnega gledališča, na katerega so se odzvale mnoge univerzitetne skupine. Na pobudo univerzitetne dramske organizacije so bili predstavniki raznih skupin povabljeni k diskusiji, kjer je prišla do izraza želja in volja, da bi se že enkrat študenti raznih narodnosti zbližali, premagajoč tiste predsodke, ki so plod zgrešenih ideologij ali iredentističnih stremljenj. Ob tej priliki so se predstavniki zagrebškega kazališta «I. G. Kovačić» in predstavniki beneškega «Teatro Universitario di Ca' Foscari» zmenili za vzajemna gostovanja in so Zagrebčani gostovali v Benetkah že prvega decembra 1955 z Držičevo komedijo. Tu so želi odlična priznanja in lep uspeh. Malo zatem pa je bila dramska skupina «Ca' Foscari» povabljena v Zagreb. Bila je navdušeno sprejeta.

V prvi letošnji številki «La Gazzetta di Ca' Foscari» so temu gostovanju posvetili dva obširna članka, toliko bolj zanimiva, ker prihajata iz ambienta, ki mu je slovanski svet tuj in nepoznan — še posebno Jugoslavija. Umberto Troni v članku «Impressioni di Jugoslavia» spoznava in priznava realnost razmer in v razgovoru z zagrebškim študentom ga prevzamejo izraz in pogled ter zanos tega človeka, ki gleda nekam v prihodnost, uverjen v poslanstvo svoje borbe brat, ali vidiš, da si mi gradimo bodočnost? To je naša borba. Tako piše: «Medtem ko je ta študent z vnemo nadaljeval svoj govor, sem se zamislil v verodostojnost njegovih izjav: zrl sem v tega predstavnika nove generacije, sina rudarja, ki je govoril z zanosom človeka, ki odkriva neznane stvari, a z bojaznijo, da bi ga ne razumeli.» Stvari, ki se na žalobst dogajajo tu pri nas, kjer politične spekulacije zakrivajo realnost razmer in vsaka prošnja, vsak tehten razlog sta zavržena, ker se ne razumejo!

A tista nezaupnost, ki jo je ustvarila propaganda, je tem mladim ljudem izginila, ko so videli, da «TO LJUDSTVO SI JE PRIBORILO MESTO POD SONCEM» in hoče pogumno nadaljevati pot. NIMAJO POMENA ANTITETIČNA RAZLIKOVANJA RAZNIH IDEOLOGIJ, KADAR NAD NJIMI OBSTAJA ČLOVEŠKA REALNOST, ki jih vodi za resnično dosego ciljev moralne in ekonomske emancipacije. O vsem tem sem mislil in sem spet pogledal v tistega človeka, ki je vame melanholično strmel. Nasmehnil sem se mu, potrepljal ga po ramah ter mu rekel: Naučil sem se novih stvari. Zahvaljujem se ti. Tudi jaz ti bom pripovedoval o nas. Nato smo začeli peti.

Tako Umberto Troni zaključuje članek. Z grenkobo sem se spomnil vseh tistih klevet in ponižanj in sramotitev, ki smo jih skozi dolga leta prebirali po tukajšnjih časopisih.

Drugi članek, naslovljen «Turnèe in Jugoslavia — 7 giorni a Zagabria» je nekaka kronika poti. Čeprav je ta članek bolj hladen od prejšnjega, je pisec vendar priznal, da «V našem potovanju v Zagreb smo doživeli zanimive izkušnje in jaz mislim, da osebna prijateljstva, ki smo jih navezali pri vas, tiste tri ali štiri naslove, ki jih vsak izmed nas nese s seboj v Italijo, osebna čustva posameznikov, da ima vse to neko vrednost; vrednost, bolj izvirno od kakršnekoli mednarodne pogodbe.»

Presenetila me je iskrenost teh ljudi. Kdaj bo do tega prišlo na tržaški univerzi? Menda smo še daleč, če je neki Tržačan, ki študira v Benetkah, isti številki «Gazzette» napisal članek «Lasciando Trieste», kjer se patetično spušča v poezijo Krasa, ki mu je globoba, a žalostna in nerazumljiva. In gleda na «mučenico» Istro in na drugo stran k «sveti Gorici» in se spominja «fantov» iz prve svetovne vojne, «fantov», ki so ljubili ta prekleti Kras, ki jih je mučil in jim pil kri...» Rekel bi mu, da Krasa ne bo mogel čutiti nikdar, Kras ni «Carso»! In če hoče vdihavati vonj Krasa, če hoče slišati njega utripe — naj vzame Kosovela in bo bral naša srca in bo videl oni Kras: tihi, mehki, skrivnostni, a vendar domači, ki ga «fanti» iz leta 1915 niso mogli spoznati!

Naj mi oprosti Umberto Troni. Kakor vidiš, je pri nas zadeva nekoliko drugačna. Jaz sem uverjen v nepomembnost antitetičnih razlikovanj, in ne samo ideoloških, tudi nacionalnih, kadar nad njimi obstaja človečnost. Veš, tu pa gre za ponos in mi smo manjšina.

FILIBERT BENEDETIC

Najmlajši «Cankarjanci»

Šolarji? Ne? to so umetniki, ki bodo nastopili danes ob 17. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj». Le pridite in ne bo vam žal, ko boste spoznali najmlajše člane prosvetnega društva «Ivan Cankar», ki vam bodo nudili v pesmi in igri marsikaj lepega in veselega

FILATELISTIČNE ZANIMIVOSTI

Grace Kelly prva «zvezda» upodobljena na znamki

Do sedaj so bile na znamkah upodobljene že številne kraljice in žene vladarjev, vendar bo filmska igralka prvič upodobljena v kneževini Monaco

Vse časopisje že nekaj mesecev poroča o razkošni poroki, ki se bo v kratkem sklenila v kneževini Monaco na Azurni obali. Modni listi vedo povedati, kakšne obleke bo imela nevesta, velike tedenske revije iz vse Zapadne Evrope in Amerike so si zagotovile sodelovanje najbolj znanih novinarjev in fotoreporterjev, hoteli v okolici so že vse sobe oddali, evropska televizijska mreža se mrzlično pripravlja, da bo snemala ta «velikanski» dogodek leta, časopisi vedo povedati, koliko bo uradnih gostov, kaj bodo vsi ti pojedli, koliko milijonov bo prinesla potapljajoči se barki monegaškega princa bogata ameriška nevesta..., skratka, ves evropski in ameriški tisk se ukvarja s to poroko.

Iz serije jug. znamk posvečenih domačim umetniškim delom

Bralci bodo morda rekli: «Kaj se pa tiče to nas, filatelistov?» Marsikatera stara častitljiva gospa, ki še vedno sanja o povratku zlatih cesarskih časov, bi se brez dvoma ob tem vprašanju zgrozila, češ, kako neizobraženi in neotesani so ljudje: «Kaj morda ne veste, da bo kneževina Monaco izdala ob priliki te krasne poroke lepe znamke s sliko dveh mladoporočencev? Da bo poleg lepega princa Ranierija upodobljena na znamkah tudi znana ameriška filmska igralka Grace Kelly?»

To je resnično. Kraljevine imajo «manijo», da čimbolj popularizirajo poroke lastnih vladarjev, tudi s pomočjo filatelije. In to napravijo po navadi z upodobitvijo obeh mladoporočencev na znamkah. Italija je to napravila ob poroki prestolonaslednika Umberta, Faruk se je dvakrat poročil in dvakrat izdal znamke z različnima nevestama, perzijski šah je prav tako upodobil sebe in ženo na znamki, isto so storili angleški kralji, da o vseh drugih manjših vladarjih niti ne govorimo. V kneževini Monaco pa torej taka znamka ne smela biti nikaka novost. V resnici pa je novost, saj bo prvič na znamki upodobljena filmska igralka. Na znamkah so namreč bili do danes upodobljeni predvsem vladarji, umetnikov, znanstvenikov, vojskovodij, politikov in vladarjev tudi razni gledališki umetniki, vsaj v nekaterih državah, ki to umetnost globoko čutijo. A film, ta sedma umetnost ni še doživel priznanja, čeprav je dandanes najbolj popularna umetnost.

Kača in kmet

Na dvorišču nekega kmeta se je v votlini skrivala kača. Njegov mali deček je po nepreviidnosti stopil nanjo in kača ga je pičila, tako da je umrl. Starši so hudo žalovali. Oče je ves potrt pograbil sekiro in hotel kačo, če bi prišla ven, ubiti. Ko je malo pomolila glavo iz luknje, je kmet hitro zamahnil s sekiro proti nji. Toda ni je zadel, udaril je samo po luknji. Ko je kača izginila, je kmet mislil, da se ne bo več spomnila prizadete krivice, in vzel kruha in soli ter položil pred votlino, da bi ji tako nudil spravo. Kača pa je malce zasikala in rekla: «Odslej ne bo med nama zaupanja ali prijateljstva, dokler bom jaz videla sled tvojega udarca na skali, ti pa groba svojega otroka».

Basen pravi, da nihče ne pozabi na sovraštvo ali na maščevanje, dokler vidi spomenik tega, kar ga je užalilo. (Po Ezopu)

Izračunajte

Na nekem travniku se pasejo konji, ki jih čuvajo otroci. Če bi sešteli vse noge, otroške in konjske, bi jih dobili 74, če bi pa prešteli glave, bi jih našteli 22. Vprašanje je, koliko je otrok, koliko konj. (Odgovor: 7, 15)

Slovensko učiteljišče

Dijaki in dijakinje pri risanju pod vodstvom prof. A. Černigoja

MLADINSKI KRIMINAL IZREDNO RESNO VPRAŠANJE V ZDA

Dečji klubi so mnogo napravili za rešitev številne ogrožene mladine

Ti klubi vzlic nesebičnosti in prizadevnosti ne morejo izkoreniniti vsega zla, katerega prinaša brezobzirni boj za življenjski obstoj, vendar so njih izkušnje dragocene tudi za nas

Pred sedmimi leti je bil «Rdeči» po uradnih statistikah povprečni 14-letni deček. Kot vsi drugi «povprečni» dečki je razen časa, ki ga je prebil v šoli in ga porabil, da bi se najedel in naspal, imel po statističnih podatkih še 3650 prostih ur na leto. In v tem prostem času je imel najrazličnejše možnosti, da zabrede v zlo. Kot mnogim drugim se mu je to tudi res dogodilo.

«Rdeči» je bil posebno vešč ene stvari in z njo je vzbujal občudovanje vrstnikov. Skrbno je izbral primeren kamen in se postavil pod ulično svetilko, tako da je lahko že od daleč videl prihajajočega policista. Ko se je mož postave pojavil, je «Rdeči» z vso silo zalučal kamen v svetilko. Njegova spretnost je bila v tem, da je preračunljivo počakal, dokler ni bil policaj dovolj blizu, da je videl, kako se je raztreščila svetilka in se pognal za storilcem — in vendar ne tako blizu, da bi ga tudi ujel.

«Rdeči» je bil član mlade tolpe iz Misijonarske ulice v San Franciscu. Z njim so bili se Joe, Jimmy in Eddy, vodja. Nekega dne so se dogovorili, da bodo zmaknili nekaj sadja na Syrijskem trgu. Pravkar so začeli, ko je nenadoma Jimmy, stražar, zavpil: «Bežimo — policija!» Dečki so se v hipu razkropili.

Do sem je bila usoda «Rdečega» enaka vsakemu «hudobnemu» dečku, ki počasi toda nenehno pada čedalje globlje, od razbijanja uličnih svetilk do tatvine in končno do življenja stalnih kaznivih dejanj, ki jih prekinjajo čedalje daljše obsodbe na ječo. Zdaj pa se je hipoma ta življenjska pot pretrgala.

«Rdeči» je dobro vedel, da ga njegovi žolti lasje lahko izdajo na ulici in se je zatekel v prvo vežo. Visok mož je stal tam in «Rdeči» se je skril za njegov hrbet. Policaji so tekli mimo, ne da bi opazili rdečelasega tatiča.

Nekaj minut pozneje se je neznani mož predstavil. Imenoval se je Harold Meyer. Povedal je, da je ta veža vhod v dečji klub. Povabil je «Rdečega», naj vstopi in morda poskusi igrati košarko. «Rdeči» je rad privolil; na tihem si je mislil, da bo tam pač najbolj na varnem, dokler ne mine policijska hajka. Ko pa ga je Meyer, vodja kluba, zvečer vprašal, če se želi vpisati v klub, je «Rdeči» vnovič pritrdilno prikimal. Opazil je bil namreč omarice v garderobi: ne bo težka naloga pritegniti tolpo iz Misijonarske ulice in potem bo le malenkost ukrasti nekaj oblek in jih vnovčiti za dober denar.

Vendar pa se ni izteklo tako, kot si je mislil mali rdečelasi postopač. Pred nedavnim se je «Rdeči» znova pojavil v klubu. Zdaj je že odrasel mladenič, 21 let star. Oblečen pa je bil v bleščeče novo policijsko uniformo.

«Vedno sem se čudil», je dejal Haroldu Meyerju, «ko niste tisti prvi dan spoznali v meni mladega sleparja». — «Takoj sem te spregledal», je odvrnil Meyer, «in nemudoma sem pomislil, da bi morda lahko kaj storil zate».

«No, menda ste imeli prav», se je nasmehnil «Rdeči». «Site pa, ali ste kdaj slišali, kaj se je zgodilo z mojimi nekdanjimi pajdaši? Jimmy je umrl v ječi, Joea so ubili v nekem pretepu, Eddy pa je zaprt zaradi vlomov. In jaz — upam, da me bodo dali v oddelek za mladinski kriminal. Tu se prav dobro spoznam».

Takih zgodb je dosti v ZDA, le da se jih malo konča tako sentimentalno — srečno, kot je ta. Res pa je, da dečji klubi igrajo veliko vlogo pri vzgoji mladih dečkov, zlasti tistih, ki ne poznajo pravega doma. Krajevne dečje klube so začeli ustanavljati že pred sto leti. Zvezna organizacija pa je nastala l. 1906 in torej letos praznuje 50-letnico obstoja.

Dečki vseh ras in prepričanj so lahko člani teh klubov. Redno plačujejo članarino; višina pa je odvisna od njegove starosti. Toda četudi plačujejo le minimalno letno članarino 25 centov, vendar nekaj morajo plačati. «Drugače», pravi zvezni predsednik združenja dečjih klubov H. Hoover, «ne bi čutili, da je to njihov klub».

Seveda pa se ti klubi ne morejo vzdrževati od članarine. V glavnem prejemajo sredstva od krajevnih oblasti ali pa raznih dobrodelnih ustanov. Vsak klub upravlja poseben svet, ki ga sestavljajo ugledni meščani, prosvetni delavci, podjetniki in sindikalni voditelji. Prav pred kratkim so združeni ameriški sindikati v mestu Dayton, v državi Ohio, zbrali 527.000 dolarjev za novo klubsko stavbo.

Ena glavnih nalog dečjih klubov je nadomestiti otrokom starše, če jih nimajo ali pa ti ne skrbijo zanje. Neurejene domače razmere so največkrat vzrok prestopkov mladih dečkov.

V Pasadeni, Kaliforniji so ujeli dva dečka, ki sta kradla kolesa v dečjem klubu. Pripeljali so ju pred direktorja kluba. Trdovratno sta molčala, dokler ni bruhnilo iz enega: «Ne morete nas peljati domov, četudi bi vedeli, od kod sva?» — «Zakaj ne?» — «Zato ker oče dela in mati tudi. Stanovanje je zaprto in midva nimava kam do večera». Očim se ni dosti zmenil ko je zvedel za pastorkovo tatvino: otroci, mati in ženitev tako niso kaj prida. Mati se je razburila, toda ne more temu pomagati, je dejala.

Direktor kluba pa je skušal najti zdravilo. Zaposlili so oba dečka v klubski obrtni delavnici. Že dolgo je tega, kar sta oba dečka spoznala, da ni treba krasti tega, česar si želita, pač pa lahko to tudi sama naredita. Dan za dnem sta redno prihajala. Nekega dne je prišla mati s solzami v očeh: «Čudež se je zgodil v življenju mojih otrok», je hvaležno dejala.

V ZDA so mladinci med 10 in 17 letom zakrivili 57 odst. vseh tatvin avtomobilov in 49 odst. vseh vlomov. Štiri petine vseh teh kaznivih dejanj pa so zagrešili dečki. Le malo teh je bilo pod vplivom kakršnekoli vzgojne organizacije. Statistike pa tudi kažejo, da je na področjih, kjer delajo dečji klubi, odstotek mladinskega kriminala znatno nižji.

V nekem predelu Chicaga je skoraj štiri petine vseh mladincev vsaj enkrat na leto padlo v roke policiji. Potem pa, ko so odprli dečji klub v tem predelu mesta, je prejšnje povprečje mladinskega kriminala padlo za 12 odst.

Vsi dečji klubi si prizadevajo, da bi pridobili že čimmlajše dečke. «Če dobimo dečke stare 9 ali 10 let, potem nam ti ne delajo preglavic», pravi neki voditelj. «Drugače pa je s 14-letnimi, ki večkrat povzročajo hud glavobol».

Dečji klub nudi razne vrste dejavnosti, kjer lahko mladinec najde sebi primerno področje: mizarstvo, mehaniko, šah, ping-pong, košarko, zbiranje znamk, boks ali karkoli. Vsaj na enem od teh področij se lahko mladinec izkaže in požanje priznanje, po katerem hrepeni vsak mlad človek.

Telesna dejavnost ni samo važna zaradi fizičnega razvoja, marveč tudi pritegne dečkovo zanimanje in razvije njegov značaj, menijo voditelji dečjih klubov. Dečji klubi imajo zato popolen telesnovzgojni program od lahke atletike do nogometa. Skoraj vsak klub ima telovadnico. Večji imajo celo plavalne bazene. Nekateri prirejajo poleti taborjenja pod vedrim nebom. Poklicnih voditeljev imajo klubi največ tri, ostali pa so vsi prostovoljni sodelavci — razni strokovnjaki in pedagogi iz bližnje okolice.

Na splošno pa ima vsak dečji klub knjižnico, sobo za igranje in delavnico. Ponekod gojijo tudi glasbo. Bostonski dečji klub ima velik orkester s 105 člani.

Seveda pa takih klubov tudi v ZDA ni veliko. Vseh skupaj je 425 po vsej Ameriki, v njih pa je kakih 400.000 mladincev. To je pravzaprav zelo malo v primerjavi s 160 milijoni vseh prebivalcev ZDA. Ti klubi vzlic nesebični in prizadevni dejavnosti ne morejo izkoreniniti vsega zla, ki ga nujno prinaša s seboj brezobzirni boj za življenjski obstoj v kapitalističnih državah. Njihove izkušnje pa so vendar dragocene in marsikatere od njih bi lahko s pridom uporabili tudi pri nas.

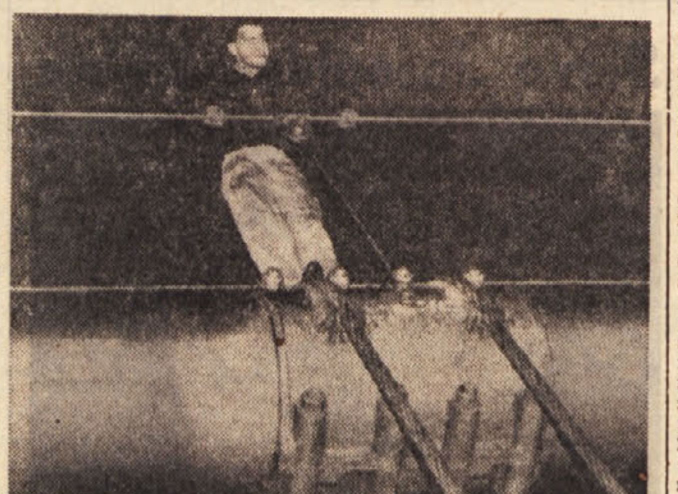

Sedemnajstletni George Bentley iz Tacoma (ZDA) je hotel narediti samomor tako, da bi se vrgel z velikega visečega mostu v San Franciscu. Vendar mu je zmanjkalo poguma ter je uspelo policiji, da ga je rešila. — Tudi tipičen primer ameriških razmer

Delegacija jugoslovanske mladine v ZSSR

Na povabilo Centralnega komiteja Komsomola je odpotovala v Sovjetsko zvezo sedemčlanska delegacija Ljudske mladine Jugoslavije, ki jo vodi sekretar CK LMJ tovariš Mika Tripalo. V delegaciji so še Milojko Drulović, predsednik Zveze študentov Jugoslavije, Budo Šoškić član predsedstva CK LMJ in direktov lista «Omladine», Danilo Bilanović, predsednik CK LM Bosne in Hercegovine, Sonja Mirić, član predsedstva CK LM Hrvatske, Zdravko Vuković, predsednik CK LM Srbije in Kosara Pavlović, član mednarodnega oddelka CK LMJ. Delegacija se je en dan pomudila v Moskvi in odpotovala v Kijev. Na programu je tudi obisk v Jalti, v pionirskem taborišču ob Crnem morju ter v glavnem mestu Armenije Erivanu. Delegacija se bo potem vrnila v Moskvo, od koder bo takoj odpotovala proti Leningradu. Delegacija se bo mudila v Sovjetski zvezi tri tedne.

Mleko v ploščicah

Na sejmu v Didželingu v Tibetu prodajajo med drugim tudi mleko v trdem stanju. To so rumenkaste ploščice, trde ko kamen, delajo jih pa iz mleka tibetanskega goveda, jaka. Te ploščice so velike komaj 6 kvadratnih centimetrov in debele kaka dva centimetra. V sredini imajo ploščice luknjico, tako da jih lahko nanizajo na vrvico in tako hranijo na prepihu. Te ploščice, ki niso večje od manjšega koščka mila, je moč razbiti samo s kladivom.

Tibetanci pripravljajo to hrano tako, da dajo v jakovo mleko neko kislino, zaradi katere se mleko popolnoma zgosti. Potem ko mleko sušijo več dni na zraku, otrdi in se več ne spremeni, pa tudi pokvari se ne več. Ker pri tem procesu ni vrenja, tako pripravljenega mleka te moremo imenovati sir. Pravzaprav je to preprost način konserviranja.

Kako jedo to mleko?

S kladivom odlomijo košček in potem ga sesajo ko bonbon. To je zelo hranljiva in zdrava hrana. Moč jo je ohraniti, ne da bi se pokvarila. Celo po nekaj letih ohrani tako pripravljeno mleko še vedno isti okus, kot ga je imelo takrat, ko je bilo še presno.

DROBNE ZANIMIVOSTI

Največji metulj živi v Braziliji. Čez razpeta krila meri okrog 50 centimetrov. V našem jeziku nimamo imena za tega metulja. Po latinsko mu pravijo Erebus agripina.

Največ nepismenih ljudi je v Afriki — 80 odstotkov prebivalstva tega kontinenta.

Keopsovo piramido je gradilo dve sto tisoč ljudi več ko dvajset let.

Kaj sta doživela Marko in Metka

Bila sta spočita in močna. Za slovo sta dobila še dve usnjeni vreči. V eni je bila voda, ki je imela v puščavi večjo vrednost od zlata, v drugo so jima pa dali nekoliko svežih dateljnov in granatnih jabolk.

Ko sta bojevnika odšla proti domu, sta otroka prav veselo korakala dalje. Sonce je svetilo na nebu kakor zareča bakrena krogla in naraščajoča vročina je kmalu začela vplivati na mlada potnika.

«Če bi le za nekaj časa mogla odložiti težko tropsko čelado,» je vzdihnila Metka.

«Ali Metka, saj ni tako težka. To se ti le dozdeva. Sicer pa tega ne smeš storiti, ker bi bila brez klobuka v teh krajih zate gotovo smrt».

«Pa mi je vendar tako grozno vroče!»

«Da, Metka, verjamem. Ne zebe niti mene. Potrpi še nekoliko, v vrečah je voda in sadje. Še pol ure hoda, pa sva na polovici potas.

Stopala sta hrabro dalje. Naenkrat je zaklicala Metka:

Kdo predstavlja kmete tržaškega področja

Kakor smo že poročali, ni bil v nedeljo dopoldne dovoljen našemu uredniku vstop v dvorano Trgovinske zbornice, kjer je imela ustanova «Federazione coltivatori diretti» svoj občni zbor, oziroma kongres, medtem ko niso delali nobenih težav urednikom italijanskih listov. Ker so kongresu prisostvovali najvišji predstavniki oblasti in ustanov, ki imajo opravka s kmetijstvom, in ker nas zanima vse, kar se posredno ali neposredno tiče tukajšnjega kmetijskega gospodarstva, smo se te dni bolj podrobno pozanimali o poteku kongresa in o problemih, o katerih so v nedeljo razpravljali.

Kongres tržaške federacije je bil sklican v nedeljo, ker se je v sredo 11. t. m. začel v Rimu 10. kongres te Bonomijeve ustanove, kateri je tržaška federacija priključena. Vsekakor so se tržaški zastopniki te federacije hoteli udeležiti kongresa v Rimu in so zaradi tega pripravili pokrajinski kongres, da bi se v Rimu lahko pohvalili o uspešnem «delovanju» v korist tukajšnjih kmetov in «dokazali», da imajo za seboj večino kmetov na Tržaškem.

V tem pogledu je zelo zgovoren uvodni članek, ki je bil objavljen 1. aprila v glasilu tržaške federacije «Il coltivatore giuliano». Članka med drugim trdi, da so kmetje na Tržaškem na pobudo in na sestankih tržaške federacije v pripravah na letošnji kongres razpravljali o vseh nujnih vprašanjih tukajšnjega kmetijstva, da sta kongresa v Trstu in Rimu vzbudila med tukajšnjimi kmeti veliko zanimanje, ter da združevanje obeh kongresov ni naključje.

Poročilo, ki je bilo objavljeno v nedeljski številki lista «Piccolo Sera» pravi, da se je kongres tržaške federacije vršil prvič javno in v širšem merilu. Iz poročila izvemo, da je kongresu predsedoval sam dr. Piccoli, ravnatelj urada za kmetijstvo pri vladnem generalnem komisariatu, kar nam je popolnoma nerazumljivo, saj ni to državna ustanova. V svojem poročilu se je predsednik dr. Rustia-Traine pohvalil, da štejejo «Federazione coltivatori diretti» nad 3000 članov, da ima dva conska urada, šest občinskih sekcij, 74 vaških sekcij, 32 skupin kmečkih žena in osem skupin mladih kmetov. Iz poročila je tudi razvidno, da je predsednik prej navedene ustanove omenil le, da je tržaško kmetijstvo revno, da se znatno lahko izboljša in da je opozoril kmete, zlasti mladino, naj ne zapušča zemlje. Na nedeljskem kongresu, ki naj bi bil kongres ogromne večine kmetov našega področja, niso torej razpravljali, niti omenili najbolj perečih vprašanj, ki tarejo tukajšnje kmete in kmetijstvo našega področja.

Iz seznama članov novega glavnega odbora pa je razvidno, da ni v njem nobenega pravega kmeta, razen dveh cvetličarjev. Kmete s Tržaškega pa zastopajo te dni na kongresu v Rimu dr. Rustia-Traine, Giovanni Parovel in Liliana Pessini. Dr. Rustia-Traine je profesor in član glavnega odbora «Lega Nazionale», Giovanni Parovel ima veliko časopisno agencijo v Trstu, Liliana Pessina je uradnica, v Rimu pa zastopa tukajšnje kmečke žene! Že sam sestav te delegacije dokazuje, da «Federazione coltivatori diretti» nima zaslombe pri kmetih na Tržaškem in predstavlja le peščico ljudi.

Najbolj smešna pa je trditev, da ima ta ustanova več kot 3000 članov. Po uradnih podatkih iz dobe še pred razmejitvijo, ko so odpadle Plavrib, in druge vasi v Miljskih hribih, je bilo tedaj na Tržaškem skupno 5085 kmetov družinskih poglavarjev. V «Federazione coltivatori diretti» naj bi bilo torej včlanjeni skoraj 2 tretjini tukajšnjih kmetov!

In sekcije! V vsaki občini je in deluje sekcija te ustanove? In ne samo to; tudi v vsaki vasi in v vsakem najmanjšem naselju na Tržaškem! Seveda, izmišljati si morajo vse te številke, da bi upravičili svojo prisotnost v vodstvu Trgovinske zbornice, kjer «predstavljajo» tukajšnje kmete. In najvišji zastopniki oblasti, Trgovinske zbornice, in Kmetijskega nadzorništva jim drobrohotno verjamejo ter jih podpirajo; prestanovi, ki resnično predstavljata ogromno večino kmetov na Tržaškem, a imajo to «nagrešno», da zares branijo interese kmetov in kmetijstva na našem ozemlju ter ne sledijo slepo vladni politiki in željam veleposestnikov.

Naši kmetje dobro vedo tudi iz lastnih izkušenj, da «Federazione coltivatori diretti» ne brani njihovih interesov in se ne zanima za napredek tukajšnjega kmetijstva. To je omenjena ustanova jasno pokazala v vprašanju razlaščevanja zemljišč za industrijsko pristanišče, v vprašanju odplačila vojaške škode, derekvizicij itd. Najbolj očitno pa je to negativno stališče v vprašanju sosajnega zavarovanja kmetov, ki je vsem znano, od kod prihaja odpor, da bi se zakon za vzajemno zavarovanje kmetov, ki je v Italiji v veljavi že skoraj dve leti, razširil tudi na tržaško področje kot vsi italijanski zakoni.

Zakaj se «Federazione coltivatori diretti» ne zavzame za to? Iz enostavnega razloga, ker dobro ve, da bi po razširitvi tega zakona volitve v vodstvo bolniških blagajn dokazale, da so popolnoma izmišljene številke o njenem članstvu in zaradi tega, ker bi bile blagajne res v rokah tukajšnjih kmetov.

Vodstvo omenjene ustanove se dobro zaveda, da nima in ne more imeti zaslombe pri naših kmetih, zato uporablja vse načine, da bi kmete zvabilo na limanice z raznimi obljubami, darili itd., saj dobiva znatno podporo iz Rima. Kmetje znajo o teh načinih precej zanimivega povedati. Zelo je zanimivo, kako so se pripravili na kongres in kako so razposlali vabila svojim «članom». Skoraj vsi kmetje, ki so dobili vabilo na kongres, so se temu čudili, ker nočejo biti njeni člani. Kmetje pravijo, da ko pridejo slučajno po kakšno informacijo v Ul. Roma 20, kjer je urad omenjene ustanove, jih najprej vpišejo kot svoje člane; če je kdo pred leti tu dobil dovoljenje za vstop na trg na debelo, ga že štejejo kot svojega člana, čeprav ga to ne zanima. Na svoja predavanja pa privabljajo kmete s škarjami, noži itd., ki jih ob zaključku tečajev razdelijo med udeležence. Da bi pridobili članstvo, pa obljubljajo kmetom še razne druge ugodnosti in olajšave za zdravniško pomoč, nasvete itd. Ko pa so se pred dnevi nekateri kmetje, ki jim bodo razlastili zemljišča za industrijsko pristanišče, obrnili za pomoč, so jim odgovorili, da se s tem ne ukvarjajo!

Več podrobnosti o «navdušenju» tukajšnjih kmetov za «Federazione coltivatori diretti» bi še bolje znala povedati gospodična Liliana Pessina, uradnica omenjene ustanove. Pred kongresom je obiskala nekaj vasi, da bi imela sestanke s kmeti, ustanovila sekcije in dobila delegate za kongres, a ni nikakor mogla uspeti, kljub lepim besedam in obljubam. V pogovoru s posamezniki pa je lahko spoznala mnenje naših ljudi o tej ustanovi.

Odposlali so nešteto vabil na kongres, kmečkih obrazov pa ni bilo videti in o nujnih kmetijskih problemih ni bilo govora, ker jim to ne prija.

RICMANJE

Več mesecev je že preteklo, odkar smo čitali v časopisih, da bo tržaška občina preskrbela, da se bo avtobusna proga podaljšala od Katinare do Ključa. Prej je bila za to ovira slaba pot, toda lani so jo popravili in vsi smo upali, da bo občinsko podjetje ACEGAT ustreglo našim željam, a zaman. Napraviti bi morali čakalnico, in malo razširiti prostor ter kos poti pri Ključu, pa bi brez nadaljnjega zavlačevanja lahko avtobusi vozili do te nove postaje.

Ne moremo razumeti, zakaj tržaška občina, oziroma ACEGAT, tega ne napravi. Podaljšanje katinarske avtobusne proge bi koristilo številnim delavcem, dijakom, ženskam in drugim, ki morajo zaradi svojih opravkov in dela v mesto. Pa tudi na razne prireditve in v kino bi laže zahajali ljudje iz naše in sosednih vasi.

ŠTEVERJAN

Danes dopoldne bo imela svoj redni letni občni zbor Nabavno prodajna zadruga iz Števerjana. Sestanek bo na Rejevih, kamor so vabljeni vsi člani zadruge.

Dopisi iz naših krajev

KATINARA

Da na Katinari potrebujemo javno kopalnico, smo že pisali, pa tudi na občini se je že nekdo pozanimal. Toda kaže, da jim na tržaškem magistratu ni mar za to, kakor jim tudi ni mar, da bi v Lonjerju napravili javno pralnico, za katero so naši sosedje že tolikokrat zaprosili, ker jo nujno potrebujejo. Omeniti moramo tudi cesto, ki pelje od nas v mesto k Magdaleni. Tam pri osrednji mlekarni, kjer zidajo nove stanovanjske bloke, pogostoma prekopavajo cesto zaradi raznih napeljav. Ko pa je delo dokončano, pokrijejo jarke tako slabo, da je ponekod zelo nevarna vožnja, zlasti za motoriste, pa tudi avtomobilom škodujejo sunki in skakanje. Še čudno, da ni bilo hujših prometnih nesreč zaradi tega, posebno v slabem vremenu, ko vozač ne zapazi pravočasno nevarnosti in mu kar nenadoma vozilo močno poskoči. Kdor prekopava cesto, naj jo tudi dobro popravi!

MAVHINJE

Pred časom smo poročali, da je bil več mesecev v vasi traktor kmetijskega nadzorništva, ne da bi nam bil kakorkoli služil. Rjavel je, kot da bi ne bil imel gospodarja. Nato so ga nekam odpeljali in obljubili, da se bodo z njim vrnili na pomlad. Zaman čakamo na to vrnitev, a tudi naše njive čakajo, ker je vprežne živine v vasi zelo malo, traktorja iz Vižovelj in Praprota pa ne morata kriti trenutne potrebe, ki je radi nategle zime zelo velika. Kaže, kot da bi bilo upravnemu aparatu s kmetijskim nadzorništvom vred kaj malo na tem, če in kako kmetujemo in kakšno je naše gospodarjenje. Takšen je v svojem bistvu birokratizem. A država zahteva od nas, kar nam odmeri, pa če traktor kmetijskega nadzorništva rjavi in ne služi svojemu namenu — kmetijskemu napredku.

SOVODNJE

Preteklo nedeljo sta bila v občinski dvorani ob prisotnosti velikega števila domačinov dva važna občna zbora.

Na rednem letnem občnem zboru neposrednih obdelovalcev zemlje so poročali o delovanju društva v preteklem letu, ki je bilo zelo uspešno. Za člane je odbor v preteklem letu nabavil precejšnje količine semenskega krompirja, umetnega gnojila in več vrst raznih semen in arzenat za zatiranje koloradskega hrošča, ki še vedno ogroža krompirjeve nasade v naših krajih. Precej dela je imel odbor društva z raznimi formalnostmi, ki jih morajo letno izpolnjevati dvolastniki ali drugi člani društva neposrednih obdelovalcev zemlje, ki pa jih je z uspehom izpolnil. Ob koncu občnega zbora so prisotni člani društva izvolili nov odbor, ki se bo na prvi seji konstituiral. Izvoljeni so: Peter Tomšič, Franc Caudek, Dominik Tomšič, Marij Pahor, Franc Pelicon iz Sovodenj, Ivan Petejan, Viktor Caudek in Ludvik Volk s Peči ter Karol Kovic, Jožef Maraž in Andrej Ožbot iz Rupe.

Istega dopoldne je bil v Sovodnjah tudi občni zbor vzajemne kmečke bolniške blagajne, ki šteje 453 članov. Kot je bilo razvidno iz poročila, je bilo delovanje kmečke blagajne v Sovodnjah v prvem letu obstoja zelo plodno in vseskozi aktivno, kar so pokazali tudi blagajniški računi. Zdravnik, s katerim je bil v lanskem letu sklenjen le usten dogovor, je na domu pregledal bolnike. V goriški bolnišnici je bil en porod, obenem pa je bilo v goriške bolnišnice sprejeto tudi 179 bolnikov, za katere pa je krila stroške pokrajinska bolniška blagajna. Na občni zbor v Sovodnjah je prišel tudi predstavnik pokrajinskega urada za kmečko bolniško zavarovanje iz Gorice, ki je prisotnim obrazložil pomen nove kmečke ustanove.

DOBERDOB

Upali smo, da bo prišlo že letošnjo spomlad do občinskih volitev in do izpremembe naše občinske uprave, ki je pokazala vse prej kot sposobnost za upravljanje naše občine. Dokaz temu je poštno poslopje, ki so mu domačini upravičeno nadeli naziv «golobnjak». Poslopje je majhno in skrito za občinsko poslopje, tako da bodo morali tujci uporabiti zemljevid, če bodo hoteli odposlati pismo ali telefonirati drugam. Ker je že «pod streho», potem ga je treba sprejeti kakršno je, pravijo domačini, toda kdaj ga bodo dogradili, saj že več mesecev nihče ni prijel za delo. Pravijo, da ni denarja, toda kdor je delal načrte, bi vendar moral vedeti prej koliko bo potreboval, da bo poslopje lahko na razpolago za namestitev potrebnih uradov.

Na občinsko upravo se ne jezijo samo Doberdobci, ampak predvsem prebivalci ostalih vasi, ki spadajo v naso občino in to v prvi vrsti Jameljci in Doljani. Prvi so še vedno brez šolskega poslopja, drugi pa brez električne razsvetljave v številnih zaselkih in brez vodovoda, pa čeprav je večina kmetov, ki imajo v hlevu več glav živine.

Ti in še drugi manj važni problemi že vsa povojna leta tarejo našo občino; občinska uprava niti od daleč ni izvedla programa, ki si ga je postavila v predvolilni propagandi kmečko-delavska lista; prav zato bi želeli, da bi bile upravne volitve kmalu in da jih ne bi zavlačevali do pozne zime, ko morajo občinski sveti že pripraviti in odobriti občinski proračun za prihodnje leto.

BRIŠČIKI

Na velikonočni ponedeljek se prične «jamska sezona» in takrat našo znano jamo razsvetlijo. Letos smo pričakovali velik obisk ne le iz Trsta, ampak tudi iz Italije in celo iz inozemstva, kjer ima naša jama mnogo občudovalcev. Žal pa je slabo (deževno) vreme to prekrižalo in ljubitelji podzemeljskih krasot niso prišli na svoj račun. Spet se moramo obregniti ob že zarjavelo vprašanje napeljave javne telefonske govorilnice. Ne gre za našo vaško potrebo, ampak za turistični kraj. Po eni strani se toliko razpravlja o velikem pomenu tujskega prometa, ki je res važna postavka v našem gospodarstvu, po drugi pa se ne poskrbi niti za njegove osnovne pogoje. Ne vemo, kdo ima zasluge za to zavlačevanje, ki nam prinaša le škodo in se moramo zaradi te pomanjkljivosti stalno opravičevati pred tujci in slišati na ta račun marsikatero pikro besedo. Kdaj bo končno rešeno to vprašanje? Razmere nas silijo, da ne oslanjamo svojega gospodarstva samo na zaslužek, ampak da mislimo tudi na svojo zemljo. Četudi nam ta ne more v celoti kriti potreb, je le res, da bi mogli z bolj naprednim gospodarjenjem, prilagojenim našim talnim prilikam, izvleči iz nje mnogo več.

PESEK

Pred prazniki so začeli popravljati našo šolo, o kateri je bilo že dosti govora, čeprav so jo sezidali še-le pred nekaj leti. Nenadoma pa so opustili delo in pravijo, da bodo ponovno začeli pozneje, ko bo lepše vreme. Upamo, da se stvar ne bo zavlekla do prihodnje zime.

Tudi vojašnico na bloku so začeli zidati, a dela zelo počasi napredujejo, ne vemo pa, zakaj. Verjetno, zaradi slabega vremena. Bolj od rok je šlo delo za razširitev vodovoda. Občina je namreč poskrbela za stranske napeljave do hiš. V hiše pa si bomo vodo napeljali sami. Kaj to pomeni za nas, lahko razumete, če pomislite, da so prejšnja leta v poletni dobi ob veliki suši vozili k nam vodo v cisternah.

Žal moramo ponovno pisati o poti v Drago, ki je zdaj v obupnem stanju. V nekaterih predelih se sploh ne more po njej, ker je tako blato, da bi zabredli do kolen. Zaradi tega se moramo izogibati in gremo kar po polju. Nerodno je zlasti tistim, ki morajo skoraj vsaki dan v Drago. Želimo in upamo, da bi tudi to pot končno vendarle popravili.

Pri nas je mednarodni blok, saj smo tik ob meji. Zdaj bo vedno večji promet po cesti, ki pelje na Reko in v Opatijo. Številni avtobusi in avtomobili inozemskih turistov se tu ustavljajo. Po dolgi vožnji potniki izstopijo in mnogi, no kaj bi podrobno opisovali, morajo nekam. A kam? Poiščejo primeren kraj za zidovi ob poljskih poteh, ker je vse drugo ograjeno, nam je pa zelo nerodno, ko moramo po teh poteh. Saj lahko razumete, zakaj. Še bolj nerodno pa je verjetno turistom. Zaradi tega bi bilo potrebno, da bi pri bloku na primernem kraju postavili čedno stranišče.

SLIVNO

Kljub pridnemu prizadevanju le ne gre delo tako izpod rok, kot bi želeli; preveč opravil nam je slabo vreme nakopičilo in če opravljamo eno, zastaja drugo. Prvo je oranje za krompir, trte morajo počakati. Poslužujemo se vižovskega traktorja, ker je tudi pri nas malo vprežne živine. Sicer pa je traktorsko oranje mnogo boljše. Še boljše bo, ko se bomo naučili na jesensko-zimsko oranje z istočasnim gnojenjem.

Nekaj ozimine je uničila zima popolnoma, nekaj pa deloma; prve njive smo vnovič posejali, druge pa podsejali. Zemlja je zmrznila v globino okrog 25 cm, to sodimo po zalegah mrčesa, ki je pod to globino ostal živ.

SESLJAN

Pri nas in v Vižovljah imamo dosti mladine, moške in ženske, z izrednim posluhom in odličnim grlom. A le redko se oglasijo s kakšno pesmijo, le tu pa tam ob gostilniškem razpoloženju. Ali ni škoda, da se mladina s pesmijo tako redko izživlja! Mislim, da bi bolj pogosto slišali našo pesem, če bi se mladina vadila v pevskem zboru. Če imamo cerkveni, bi mogli imeti tudi mešani pevski zbor, in to tak, ki bi mogli biti nanj ponosni. Zakaj se naša mladina, zlasti moška, te majhne žrtve (pevskih vaj) tako boji?

To naše kulturno prosvetno mrtvilo ni za nas preveč laskavo spričevalo, našim narodnim sovražnikom pa je usluga. Da je to resnica, vidimo že iz njihovega namigovanja na cerkveni zbor. Pravijo, da je ta odveč, češ da obiskujejo cerkev pretežno Italijani. Tudi na cesti jih naša beseda bode v ušesa. Že postajajo oholi «qui si parla soltanto italiano!» Ne, siromašni zapeljanci! Tukaj se glasi slovenska beseda že sto in stoletja in motite se, če mislite, da jo boste onemogočili s takšnimi fašističnimi grožnjami. Teh se prav nič ne bojimo in vam ne bodo prav nič zalegle. Policijo pa opozarjamo, da naj bo na take prenapeteže bolj pozorna in skrbi, da ne kalijo mirnega sožitja. Mi smo za dobre medsebojne odnose, a ne za vsako ceno!

Nova stavba «Cassa di Risparmio» je dovršena in bo kmalu izročena svojemu namenu.

Lepa vila v začetku ceste Sesljan-Vižovlje je menjala svojega gospodarja in prešla v lastnino nekega Italijana in to po razmeroma nizki ceni. Slovenskega kupca ni bilo.

BAZOVICA

Še nekaj pripomb

Od skupine 15. potnikov, ki se vozijo dnevno iz Bazovice v Trst, smo prejeli naslednji dopis:

Na pojasnilo podjetja «Autovie Carsiche» ki je izšlo dne 8. 4. 1956 v Vašem cenjenem listu, v katerem se podjetje pod točko 12 «čudi, na kakšni osnovi so bile izrečene krivične in neresnične obtožbe v dopisu enega izmed potnikov» (glej članek «Pritožbe... 1. aprila 1956»), Vas vljudno prosimo, g. urednik, da bi objavili sledeče pripombe:

Na točko 1. Zamude so največkrat nastale zaradi čakanja avtobusa, ki je imel sprevodnika. Ta je odpravljal po dva ali tri avtobuse, ki so šli ob isti uri in v isto smer Prepričani smo, da take zamude inšpektorat za motorizacijo ne odobrava. Popolnoma pa smo razumeli zamude, ki so jih avtobusi imeli v pretekli zimi, zaradi katerih pa tudi ni nihče protestiral.

2. Na trditev, da so vaši avtobusi med najboljšimi, prepuščamo oceno drugim prevozniškim podjetjem in strokovjakom.

3. Tudi mi vemo, da so avtobusi pred revizijo strogo pregledani od strokovnega osebja podjetja in da se vse morebitne okvare poprej popravijo, ker bi bili drugače odvrženi.

4 in 5. Popolnoma se strinjamo, da bi uvedli zjutraj za delavce po predpisih enega ali dva avtobusa ob točno določeni uri. Zakaj pa tega podjetje do danes še ni storilo? Dobro mu je znano, koliko predplačnikov ima, ki potujejo od začetka proge pa do Trsta ob 6.15 — 7.05. Razen teh so tudi šolarji in mlekarice. V desetih letih podjetje ni imelo za potrebno, da se o tem sporazume z nami, temveč je delalo, kar je samo hotelo.

6. Ponovno trdimo, da avtobusi čakajo v Bazovici tiste avtobuse, ki imajo sprevodnike in šele nato odpeljejo. Zaustavljajo se tudi med potjo, ko sprevodniki prodajajo listke na cesti pri neobveznih postajah.

7. Poznamo samo dva šoferja, ki sta zaposlena pri podjetju «A. C.» od 5 do 10 let.

8. «Neprimerne in nedostojne» besede niso šle nikoli šoferjem ali sprevodnikom; tudi ne izvirajo iz skupine 5 do 10 ljudi. Ti protesti so od strani vseh potnikov in izvirajo zaradi raznih nepravilnosti, za katere nosi odgovornost podjetje.

9. Trdimo, da so vaši avtobusi večkrat ostajali na cesti zaradi okvar. Kar se tiče Dolinčanov, pustimo njim samim, da povejo, kaj mislijo. Isto velja tudi za Lonjerce.

10. Ni bilo rečeno, da vozi avtobus iz Trsta v Bazovico stalno 45 minut. Niso redki primeri, ko vozi avtobus na tej progi več kot 25 minut, kot vi trdite (na pr. 1. marca 1956, je avtobus TS-H 338 odpotoval iz Trsta ob 18,50 v Bazovico pa je prišel od 20,17.)

11. Glede prenapolnjenosti avtobusov leži krivda samo na podjetju «A. C.» Zakaj se to ne dogaja te dni? Zato, ker se vsi prestopki zaradi prenapolnjenosti zabeležijo in javijo tistemu, ki je zato pristojen.

Ni naš namen, da nekomu kvarimo ugled. Naš namen je samo pokazati tiste napake, ki obstajajo in ki so nam dobro znane. Želimo, da se te odstranijo, da se tako uvede red na tej progi.

Ponavljamo, da je bil naš Kras vedno priljubljena izletniška točka za Tržačane; ravno tako pa bi se radi tudi mi po končanem delu zadržali kaj delj časa v mestu. Zato naj se uvedejo tudi nove večerne proge v obe smeri, kot jih imajo druga podjetja, katerih avtobusi vozijo še po 23. uri.

Sledi 15 podpisov

Reja kokoši veča donos kmetij

Izkoristimo tržaški trg - Pri vsaki domačiji bi lahko redili jato kokoši - Pura, živ valilni stroj

Pri nas polagamo premalo važnosti na rejo perutnine in ne znamo izkoristiti ugodnosti, ki nam jih nudi bližina tako velikega mesta kot je Trst, kjer se lahko prodajo jajca, piščanci in kokoši. Ni ravno rečeno, da le kokošja farma nudi jamstvo za velike dohodke. Na vsaki kmetiji, pri vsaki domačiji, kjer imajo le nekaj zemlje okoli hiše, bi lahko rediti kokoši, ki bi povečale dohodek.

Kmečki gospodarji po navadi nimajo pravega smisla za rejo perutnine, pogosto jo smatrajo za nadležno. Kokoši podijo z dvorišča, zlasti pa jih jezi, če se kure pokažejo na njivi, kjer «vse razbrskajo». Tako je skrb za kokoši prepuščena gospodinji, ki mnogokrat krije izdatke za gospodinjstvo prav z dohodki, ki jih je prejela od reje perutnine. Vsekakor pa je kakošereja pri nas preveč prepuščena naključju, nihče si z njo ne dela prav velikih skrbi, še manj pa da bi delal po kakem načrtu.

Ako pa hočemo doseči, da bo perutninarstvo donosno, moramo kot pri vseh drugih panogah, delati po novih izsledkih. Od kokošereje ne bomo imeli nobenega dobička, če bomo delali kot so delali naši predniki, ko je bila na kmečkih dvoriščih kokošja jata v vseh mogočih barvah, velikosti in lastnosti. Ko nobena gospodinja ni kontrolirala nesnosti svojih kur, in je bilo 80 jajc na leto kar zadosti. Danes se taka reja ne izplača. Ni sicer s tem rečeno, da bi morali sedaj izpremeniti vse naše kmetije v kokošje farme, toda pri manjši jati ne bi smeli pozabiti na selekcijo, na pravilno hrano, na higienske pogoje in podobno.

Pri kokoši je dragoceno zlasti to, da si velik del hrane poišče sama in da pobere vso tisto krmo, ki bi se sicer brez haska izgubila in jo predela v dragoceno hrano. Pozabiti ne smemo tudi, da nam kokoši uničijo mnogo sadnih škodljivcev in mrčesa.

Najugodnejši čas za valjenje je marec in april. Jarčke, izvaljene v tem času, bodo začele nesti že jeseni in bodo nesle ves čas do druge jeseni. Pozneje izvaljene jarčke pa začno nesti šele proti koncu zime, ko je jajc dovolj in nimajo več tiste cene kot prej. Zaradi tega naj zamudniki pohitijo! Drugo je seveda, če rejcu ni toliko do jajc, temveč hoče imeti tudi pozneje piščance za zakol.

Pri nasajanju jajc moramo paziti, da vzamemo valilna jajca takih kokoši, za katere vemo, da so dobre nesnice, saj si večina rejcev želi od svojih kokoši čim več jajc.

Brez daljše in natančne kontrole je določitev dobre nesnice težja. Za naše kraje je primerna kokoš pasme *leghorn*. Je bele barve in je najbolj odporna proti vročini. Znese 200 jajc na leto, težkih pribl. 60 g in ne kloči. Ima pa slabo meso in tudi piščanci te pasme so prelahki. Tudi njena bela barva je preočitna ter jo ujede hitro opazijo. Tudi pri iskanju hrane ni med najbolj pridnimi. Priporočljiva je za ograjene prostore.

Izrazito kmečka kokoš pa je *štajerka*, rjava ali grahasta. Štajerka znese do 190 okoli 59 g težkih jajc na leto, posamezne pa tudi do 250. Meso je izredno okusno in jo prištevamo med najboljše pasme za meso. Prav posebno je pridna za iskanje hrane, zato se je bolje obnesla na prostem kot pa v ograjenem prostoru. Kdor hoče imeti kokošjo farmo, ta naj ne redi štajerke. Štajerka nič rada ne kloči.

Poleg teh so še druge na pr. srednjetežka grahasta in bela *plimutka* se sicer ni izkazala kot posebno dobra nesnica, pač pa je priporočljiva za rejo tistim, ki hočejo imeti čim več piščancev za cvrtje. Kokoš *Rhode Island* je težka kokoš temnordeče barve! Primerna za zaprta dvorišča, ker si sama ne poišče dosti krme in je srednja nesnica.

Če nimamo koklje, prisilimo puro, ki je pravi valilni stroj, da začne kločiti. To storimo tako, da jo položimo na improvizirano gnezdo, ji podložimo nekaj pokvarjenih jajc ali takih, ki jih ni škoda, odn. porcelanastih in jo pokrijemo s košaro ali zabojem ter obtežimo. Enkrat na dan vzamemo puro s prisilnega gnezda in jo nakrmimo. To ponavljamo nekaj dni, potem jo pa spustimo. Tedaj bo sama iskala gnezdo. Sedaj pa podložimo prava valilna jajca. Ker je pura velika, ji lahko brez skrbi nasadimo tudi 25 jajc. Ako hočemo imeti še več piščancev nasadimo obenem kot puri še drugi kokoji. Ko se pa piščanci izvale, damo vse eni v varstvo. To so naravne koklje. V novejšem času pa se je močno razširilo umetno valjenje, ki je priporočljivo zlasti za večje obrate.

Šesti dan valjenja lahko pregledamo jajca, če so vsa oplojena. To storimo tako, da si kar sami napravimo v zaslon iz lepenke izrez v obliki jajca, za katerim je žarnica ali druga luč. Če pogledamo skozi ta izrez jajce, opazimo pri oplojenem manjšo liso in krvne žilice, medtem ko je neoplojeno popolnoma prosojno brez vsakega madeža. Neoplojena jajca poberemo in jih še lahko uporabimo v kuhinji.

V današnjem času, ko iščemo v gospodarstvu novih poti, bi perutninarstvo lahko postalo na našem področju važna kmetijska panoga povsod tam, kjer imajo količkaj pogojev in volje za to. Večina naših kmetij je pač premalo donosna, zaradi tega je treba izkoristiti vse možnosti, da povečamo njih donosnost.

In ena takih možnosti je prav umna kokošereja.

—ko—šek

V Beneški Sloveniji

Težko je življenje v Beneški Sloveniji. Slabe ceste vodijo iz številnih dolin v gorske vasice, kjer je še vedno prava zima. Mažerole v tavorjanski občini pod Ivancem štejejo okoli 600 prebivalcev, toda do vasi imajo ljudje več ur hoda, ker je cesta iz Tavorjana neprehodna za avtobuse, manjša motorna vozila pa pridejo v vas le z veliko težavo.

Največ dela pade na beneške žene, ki morajo že od otroških let prenašati težka bremena. Na sliki vidite punčko, ki nosi dva velika vrča vode na dolgem drogu; večkrat mora tudi v gozd po drva in opravlja že vsa druga dela, ki jih pri nas poznajo le odrasla dekleta.

Za moške ni dela v Beneški Sloveniji. Zemlje je premalo, zato jo tisti, kar jih je še ostalo doma, izkoriščajo do zadnjega koščka. Z živinorejo, ki je bila včasih bogastvo Beneške Slovenije, se danes ukvarja le malo prebivalcev te zapuščene dežele. Država ni v zadnjih desetletjih storila ničesar, da bi pripomogla k selekciji živine in k izboljšanju živinskih hlevov.

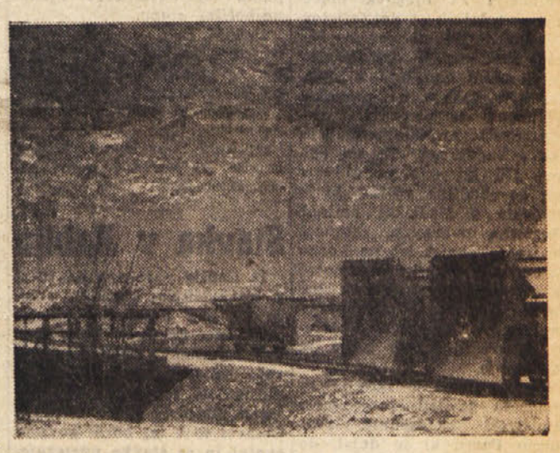

Zato ni čudno, da gospodarstvo Beneške Slovenije vedno bolj propada in da so ljudje prisiljeni v emigracijo. Se edina podjetja, v katerih so bili zaposleni beneški Slovenci, polagoma izumirajo. Tako so pred mesecem dni zaprli kamnolom v Skrilah pod Mažarolami, ki je zaposloval nad 160 delavcev iz tavorjanske in drugih bližnjih občin.

Lastnik kamnoloma ITALCEMENTI je sklenile, da bo podjetje zaprl, ker ima drugod večje dobičke. Iz slike je razvidno, da kamnolom tudi drugače ne bi dolgo živel, saj je žičnica za prevoz kamenja v Čedad popolnoma zastarela in so lesene postaje že tako trhle, da so predstavljale nevarnost za prebivalce te doline.

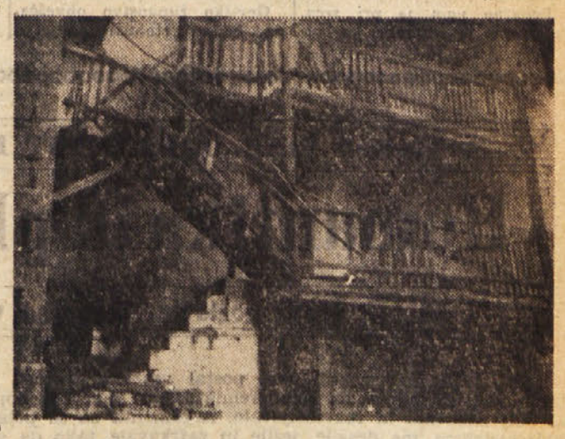

O zapuščenosti in siromaštvu, ki vlada v vsej Beneški Sloveniji, govori tudi slabo stanje stanovanjskih poslopij, v katerih so primorani živeti beneški Slovenci. Vlada je sicer po vojni nakazala 5 milijard lir za Beneško Slovenijo. Toda kam je šel ta denar, se sprašujejo Benečani.

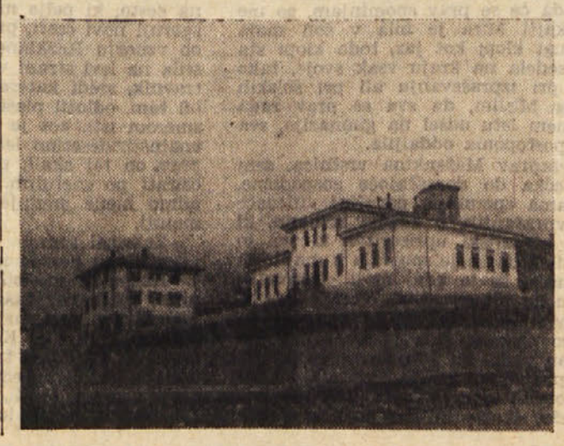

Prav gotovo ne v gradnjo novih industrijskih podjetij ali za nove dostojnejše domove Benečanov, pač pa za gradnjo novih modernih otroških vrtcev in šol, v katerih se otroci iz Beneške Slovenije uče v njim tujem jeziku. Beneška Slovenija je od vseh pozabljena dežela in bo tako ostala, dokler se oblasti ne bodo spomnile, da živijo tudi v teh hribih ljudje.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

LADI DORNIK NA IV. DRŽAV. KONGRESU ANPI V MILANU

PRENEHATI JE TREBA S SODNIM preganjanjem partizanskih borcev

Potrebna je enotnost vseh partizanskih borcev za izvajanje ustave

Prejšnjo nedeljo se je v Milanu zaključil četrti državni kongres organizacije partizanov ANPI, za katerega je vladalo po vsej državi veliko zanimanje. Njegovo važnost potrjuje tudi izredno veliko število udeležencev ter znanih osebnosti iz italijanskega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja, ki so smatrale za potrebno s svojo prisotnostjo dvigniti pomen kongresa, ki si je postavil za eno izmed najvažnejših nalog enotnost vseh odporniških sil za uresničenje ustave.

Na kongres so povabili tudi predstavnika odseka za bivše partizane tov. Ladija Dornika, ki je skupno s številnimi drugimi udeleženci zaradi pomanjkanja časa besedilo svojega govora predložil predsedstvu. Glavne misli iz njegovega govora je povzela tudi «Unità».

Tov. Dornik je v začetku najprej želel kongresu obilo uspeha ter pripomnil, da morajo biti v sedanjem trenutku vsi partizani složni, da bi lahko preprečili preganjanje partizanskega gibanja. Ko smo se med vojno s puško v rokah borili proti sovražniku, smo se zavedali, da se ne borimo samo za osvoboditev naše države, ampak tudi za resnično demokracijo, za temeljito spremembo družbenih odnosov in da se fašistična tiranija ne bo več povrnila. Če hočemo biti zvesti tem moralnim vrednotam, ki še danes živijo v nas, želimo, da noben partizan ne pozabi, da je partizansko gibanje živ izraz teh in da zaradi tega ne sme služiti interesom nobene stranke.

Obenem je opozoril kongres, da obstajajo v Italiji skupine, ki skušajo obsoditi partizanski pokret, medtem ko se svobodno kretajo fašisti in se dogajajo celo tako žaljiva dejanja za odporniško gibanje, kot je odlikovanje Collottija za njegova mučenja tržaških antifašistov. Vendar to še ni dovolj. Nekaj škedenjskih antifašistov je že okoli eno leto v zaporu, kjer čakajo na proces.

Obenem se pripravlja proces proti pripadnikom Briško - beneškega odreda, edinice IX. korpusa jugoslovanske osvobodilne vojske, ki je delovala v Nadiških dolinah videmske pokrajine. Sramota je, da se enajst let po koncu vojne v Italiji, ki se smatra za demokratično državo, postavljajo pred sodnike partizani in ne tisti, ki so v državi povzročili toliko gorja in razdejanja.

Med drugimi je zadnji dan kongresa govoril tudi bivši ministrski predsednik Ferruccio Parri, ki je dejal, da je «ustava kri naših mučenikov izražena v členih» in da bo mogoče samo z uresničenjem ustave odpraviti revščino in nevednost.

Tov. Dornik nam je v razgovoru dejal, da je kongres pokazal željo, da se prenehajo polemike, ki so svoj čas razdvajale partizanske borce ter da se v ANPI združijo vsi tisti, ki so se med vojno borili proti fašizmu za svobodo.

O dijaškem listu „Naša dela"

Z veseljem smo pozdravili nastanek tega lističa, ki naj spodbuja in uvaja dijake naše šole k literarnemu udejstvovanju.

Prijetno nam je pri srcu, ko čitamo te sestavke, ker vidimo, da kljub raznarodovalnemu vplivu, kateremu smo izpostavljeni zamejski Slovenci, naša mladina goji in ljubi materin jezik. S posebnim veseljem sledimo spisom dijakov iz Benečije, ki nam občuteno prikazujejo težko življenje beneških Slovencev.

Toda poleg takih literarnih prispevkov smo opazili tudi druge, ki nikakor niso primerni za dijaški list. Takoj bo jasno zakaj, če citiramo samo nekaj fraz:

Tu tujec, tam tiran vas zatira,
a vendar vam zavest ne umira,
da svobode še čaka vas dan.
(O slovenskih Brdih)

in še:

Koliko od teh jih je umrlo v mukah pod rokami nacističnih in komunističnih krvolokov, ki so bili včasih celo iste krvi. (Moj spomin na vojno).

V zadnji številki pa nas je, še pomislimo, da izhaja list pod pokroviteljstvom šole, naravnost presenetil sonet z naslovom Mati domovina; tretja kitica te «poezije» se glasi:

Sedaj pa krvaviš, o domovina,
vendar kloniti, ne, nikdar, ne smeš,
čeprav ta čas še krutih si lastnina.

Tem vrsticam je vsak komentar odveč. Človek se pa vendar nehote sprašuje, kako je mogoče, da 12 do 15-leten fant piše take ogabnosti, ki so lastne samo tistim ljudem, ki so v zadnji vojni največ škodovali slovenskemu narodu. Kako naj si tolmačimo, da izdajatelji tega šolskega lista tako pisanje podpirajo? Zavedajo naj se, da to žali naše ljudi, ki so se borili za domovino ter s svojimi žrtvami dosegli, da so bile na Goriškem obnovljene slovenske šole, da bi v spoštovanju materinega jezika spoznavali in ljubili svojo domovino, za katero je padlo na desettisoče njenih najboljših sinov.

Dijaški listi, posebno v zamejstvu, so najmanj primerni za politične špekulacije ter je treba zato nehati z zastrupljanjem mladine v najnežnejših letih, kajti to je kaj slabo spričevalo načina vzgoje, ki narodni stvari samo škoduje.

Stavka v Rablju

Iz Rablja poročajo, da traja v tamkajšnjem rudniku svinca že nad deset dni stavka okoli tisoč delavcev, ki so tamkaj zaposleni. Delavci zahtevajo izplačilo okoli 35.000 lir zaostankov ter povečanje mesečne plače za okoli 3.000 lir. Delavci so v tej borbi povsem enotni in se stavke udeležujejo skoraj stoodstotno.

Izlet SPD na Korado

Slovensko planinsko društvo v Gorici priredi v nedeljo 22. t. m. svoj prvi celodnevni izlet na Korado (Sv. Gendra 812 m) na Plavmi.

Odhod z vlakom iz Nove Gorice ob 6.55, povratek v Novo Gorico ob 17.25 uri. Ker je to lahka družinska tura, ki jo zmorejo tudi najmlajši, priporočamo udeležbo. Po želji bodo udeleženci šli tudi do Liga. Podrobna pojasnila dobite v trgovini Petra Čermelja na Kornu.

Sprememba proge avtobusa Ribi

Goriško županstvo obvešča, da bodo avtobusi podjetja Ribi, ki odpeljejo izpred postaje v Ul. IX. avgusta, od danes dalje vozili po sledeči progi: Ul. Leoni - Lungh'Isonzo - Most IX. avgusta.

Omenjena sprememba proge ne velja za avtobusno progo Trst - Gorica in nasprotno.

Goriška občina je izdala naslednji ukrep, da bi se tako razbremenil promet na goriškem Korzu.

Uspelo predavanje o folklori v Sovodnjah

V petek zvečer je imel tov. Peter Sancin v Sovodnjah predavanje o slovenskih narodnih nošah, katerega se je udeležilo veliko število vaščanov, ki so bili zelo navdušeni nad zanimivim predavanjem, katerega so ponazarjale tudi skioptične slike. Kljub veliki udeležbi pa se je morda le opazilo, da o predavanju niso bili obveščeni vsi vaščani. Zaradi tega bi bilo potrebno poživiti organizacijsko delo po kulturnih organizacijah.

Akademsko-srednjesolski klub « Simon Gregorčič » priredi danes 15. aprila ob 13,30 uri na sedežu v Ul. Ascoli 1-I.

NAMIZNOTENIŠKI IN ŠAHOVSKI DVOBOJ

z moštvom Društva slovenskih srednješolcev iz Trsta. Vabljeni vsi ljubitelji namiznega tenisa in šaha.

Neonska razsvetljava v Ul. sv. Gabrijela

V Catterinijevi ulici je potrebna večja javna razsvetljava

Županstvo namerava v delu mesta med Ul. sv. Gabrijela ter Ul. Caprin zamenjati na vseh ulicah dosedanjo javno razsvetljavo in jo nadomestiti z neonskimi žarnicami, ki so veliko močnejše kot navadne žarnice. V Ulici sv. Gabrijela take žarnice že svetijo ter je ponoči vidno svetleje. Polagoma jih bodo namestili tudi na ostalih cestah.

Izkoriščamo to priložnost, da opomnimo županstvo na pomanjkljivost javne razsvetljave v Catterinijevi ulici. Čeprav so pred časom cesto popravili, je sedaj ponovno zelo razrito in bi nekoliko večje število žarnic ponoči zlasti pešcem omogočilo boljši pregled nad cestiščem.

RAZVESELJIVA VEST ZA SOVODENJSKO ŠOLO

Med vsemi šolami v pokrajini odlikovana s prvo nagrado

Njen program je bil najboljši od vseh, ki jih je snemalna ekipa RAI lani posnela na šolah - Za darilo so prejele vse šole v občini pet radijskih sprejemnikov

Šolski skrbnik za goriško pokrajino Devetta je obvestil sovodenjskega osnovnošolskega ravnatelja Antona Vižina, da so na RAI pregledali programe, ki jih je radijska snemalna ekipa lansko leto posnela na slovenskih in italijanskih šolah naše pokrajine, ter odločili, da se sovodenjski osnovni šoli določi prva nagrada. Poleg častnega priznanja bo prejela sovodenjska šola radijski sprejemnik, ostale šole v občini, ki so bile prav tako pozvane k sodelovanju pri izdelavi programa, pa štiri radijske sprejemnike.

Pri izdelavi programa so sodelovale vse štiri učiteljice, in sicer Angela Kacin za prvi, Marija Stepančič za drugi, Gizela Vižin za tretji ter Vlasta Rožič za četrti in peti razred. Na sporedu so bile recitacije Zupančičevih pesmi o Cicibanu, Stritarjevih otroških pesmi ter enoglasno petje.

Z naše strani si ne moremo kaj, da ne bi požrtvovalnim učiteljicam in njihovemu ravnateljstvu, ki so edini v vsej pokrajini bili deležni tako lepega priznanja za svoje delo, iz srca čestitali ter jim želeli še nadaljnjih uspehov pri vzgoji naših otrok.

Vlak ga je povozil in ga hudo ranil

Včeraj okrog 14.30 se je na križišču ceste z železnico med Ločnikom in Mošo dogodila huda nesreča, pri kateri se je poškodoval 61-letni Santo Bernardini iz Manzana.

Takrat je namreč privozil tovorni vlak ter Bernardinija povozil. Kako je prišlo do nesreče ni točno znano, kajti v bližini ni bilo nikogar. Kmalu nato so na kraj nesreče prišli ljudje, ki so poskrbeli, da je neki zasebni avtomobil odpeljal ponesrečenca v bolnišnico Brigata Pavia v Gorico. Pri pregledu so mu ugotovili hude poškodbe na desni nogi, desnem ramenu ter verjeten zlom lobanje, zakar so ga pridržali v bolnišnici. Ker je njegovo zdravstveno stanje precej resno, se zdravniki o ozdravitvi še niso izrekli.

Natečaja

Goriško zupanstvo obvešča, da je razpisan javni natečaj za eno mesto mestnega strežnika ter za mesto brigadirja mestnih straznikov. Rok zapade 16. aprila t. l.

Za vsa potrebna pojasnila naj se interesenti zglasijo pri občinskem personalnem uradu.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna UrbaniAlbanese, Ul. Rossini 1, tel 24-43.

KINO

CORSO. 14.00: «Neizprosni» cinemascope, C. Gable.

VERDI. 14.00: «Dva kapitana», F. Muray.

CENTRALE. 15.00: «Igralnica», v barvah, A. Baxter in R. Hudson.

VITTORIA. 14.30: «Napolitanec na Daljnem vzhodu», cinemascope, R. Taylor in E. Parker.

MODERNO. 15.00: «Rdeča dolina», G. Peck.

ŠPORTNI DNEVNIK

V. ETAPA KOLESARSKE DIRKE PO SICILIJI

GUERRINI PRVI v skupini enajstih

Ciancola prišel na cilj v Sciacco z zamudo in zdrknil s prvega mesta na drugo

SCIACCA 14. — Peta etapa dirke po Siciliji je vodila od Enne do Sciacce (175 km). Zmagal je v končnem sprintu Guerrini.

Vrstni red na cilju: 1. Guerrini Gino 5.05'46" povprečno 33.640 km na uro; 2. Massocco, 3. Tosato, 4. Mastrojianni, 5. Pettinati, 6. Gianneschi, 7. Verdini, 8. Pecoraro, 9. Assirelli, 10. Polo, 11. Fornasiero, vsi s časom zmagovalca; 12. Di Fiore 5.06'; 13. Cassano 5 ur 06'48"; 14. Reggiani, 15. Pellegrini, 16. Pasotti, 17. Serena, 18. Malvicini, 19. Ciancola, 20. Zampieri, vsi s časom Cassana.

Dosedanji vodja klasifikacije Ciancola je prizovil na cilj v drugi skupini z zaostankom 1'02" in je moral odstopiti prvo mesto Polu, ki sedaj vodi s sicer malenkostno razliko pred njim.

Splošna klasifikacija je po tej etapi taka: 1. Polo 24.06'20"; 2. Ciancola 24.06'41"; 3. Serena 24.09'06".

SAH

Pirc zaostal

Po VIII. kolu se je na šahovskem turnirju v Bognor Regisu povzpel na čelo lestvice belgijski mojster O'Kelly, ki je v prekinjeni partiji premagal jugoslovanskega velemojstra Pirca, v tem kolu pa Nemca Lehmanna. Pirc je zatem premagal Angleza Bardena, medtem ko je bila partija Janoševič - Wood odgodena. Radojčič pa je izgubil proti Riccardonu. Stanje: O'Kelly 6,5, Pirc, Clarke in Lehmann 6, Golombek 5,5, Janoševič in Wood 5 (1) itd.

SAHOVSKO PRVENSTVO PRIMORSKE

Preteklo nedeljo se je v Piranu začel finalni turnir za letošnje šahovsko prvenstvo Primorske, na katerem igra 10 šahistov iz Kopra, Sežane, Pirana, Portoroža, Postojne in Valdoltre.

Stanje po VI. kolu je naslednje: Sivec (Postojna) 5, Lokovšek (Piran) in Zorman (Koper) 4.5 (1), Jevnikar 4 (1), Varzič (Portorož) 3, Križman (Sežana) 2.5

Zagreb v Milanu prihodnjo nedeljo

MILAN, 14. — V nedeljo 22. aprila bo na milanski Areni nogometna tekma med Internazionale in N. K. Zagrebom.

V Smederevski Palanki je Puc v V. kolu prekinil partijo z dr. Belyjem. Na čelu je slej kot prej Karaklajič, ki je tudi v tem kolu dobil celo točko proti Avstrijcu Robatschu.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 15. t. m. ob 16. uri CEAD film:
Dež
V ponedeljek 16. t. m. ob 18. uri film:
Opravki njenega moža

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE FRANC LIPOVEC
Vsakovrstni prevozi
z osebnimi luksuznimi avtomobili Fiat 1400 za tu in inozemstvo
GARAŽA: Ul. Timeus 4. tel. 90-296
STANOVANJE: Ul. F. Severo 6, tel 33-113

KINO V KRIŽU
Danes, v nedeljo 15. t. m. ob 15. uri
MOGAMBO
Ava Gardner, Grace Kelly, Clark Gable

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 15. t. m. ob 16. uri Columbia film - 8 nagrad Oscar
OD TU DO VEČNOSTI

Kino na Občinah
predvaja danes 15. t. m. z začetkom ob 14. uri in jutri 16. t. m. ob 18. uri film:
„Marcellino, pan y vino"
Igra mali PABLITO CALVO, ki je kljub svoji nežni mladosti nastopil v filmu tako mojstrsko, da je žel priznanje vseh, ki so si ta lepi film ogledali.

IMPEXPORT
TRST, ULICA C. BATTISTI STEV. 23-I NAD.
Tel. 44-208 - Telegr. IMPEXPORT - TRIESTE
UVAZA: Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material
IZVAZA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

Mehanična delavnica in črpalka bencina AGIP
SIMIČ MARIJ in BERNARDA
OPČINE - Narodna ulica 48
PREDSTAVNIŠTVO motociklov „CIMATTI"
S temi motocikli se lahko vozi brez patenta in evidenčne tablice Dobite tudi nadomestne dele

PRIMORJE-EXPORT Nova Gorica-Tel. 07
UVOZNO - IZVOZNO podjetje za vse artikle v obmejnem prometu
Vršimo vse prevozniške usluge

V MANUFAKTURNI TRGOVINI
«Grandi Magazzini»
V UL. CAVANA 8
SE JE PRICEL DRUGI TEDEN UGODNE RAZPRODAJE

Bombažne nogavice	70 lir
ženske najlonske nogavice	95 lir
spodnje hlačke	50 lir
platno iz čistega bombaža	185 lir
velika izbira blaga « Costella » po	240 lir

in tisoč drugih ugodnih priložnosti.
OGLASITE SE PRAVOČASNO V
«Grandi Magazzini»
V UL. CAVANA 8

POZOR !!!
3 m volnenega blaga in podloga za moško obleko skupno L. 4.950
„ 7.480
in „ 10.700
dobite v trgovini
A. PERTOT Trst, Ul. Ginnastica 22, tel. 95-998

KMETJE VRTNARJI
Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko
FURLANI EDVARD
TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169
katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

Lambretta Motorno trokolo 150 c.c.

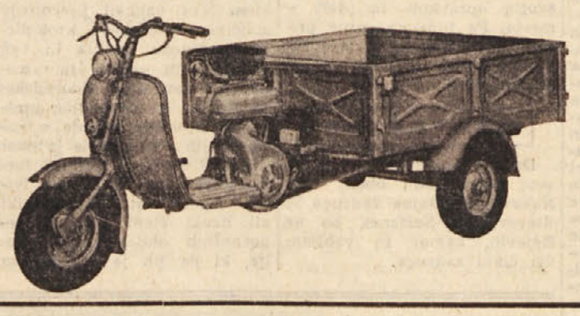

Edini zastopnik za Goriško
A. MEROLLI
GORICA
Ulica Garibaldi, 5
Telefon 2723

RADIO SOSSI - OPČINE - TRG MONTE RE 4 - PRI ŠOLI - TELEFON 21154 - 21155
Prodaja radio in televizijskih aparatov najboljših znamk z enoletnim jamstvom. Za gostilne in druge javne lokale znaten popust
Izvršujemo vsa popravila in dajemo enoletno jamstvo. Pri nakupu novih, prevzamemo stare aparate pod najboljšimi pogoji. PRODAJA PO NAJNIŽJIH OBROKIH
V Vašem interesu, predno nabavite aparat, obiščite našo trgovino!

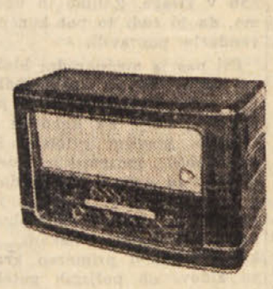

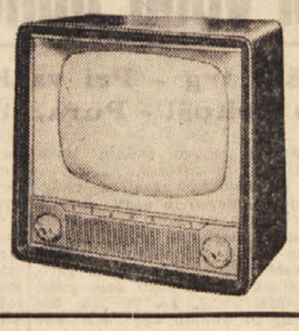

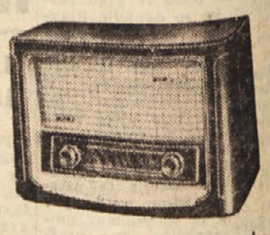

Vladimir Bartol: **MLADOST PRI SVETEM IVANU** (Tretja knjiga)

Romantika in platonika sredi vojne

54. Tretje poglavje: Trst sredi vojne - Prva ljubezen - Zgodba o Šakalu

Ob takih priložnostih sem postal ves divji, grozil zdaj temu zdaj onemu, da ga bom premlatil, kar je seveda domače še bolj zabavalo in razveseljevalo. Argumenta so se polastile tudi sestrične, me dražile, jezile in zafrkavale, tako da se že nisem vedel kam obrniti. Toda če se prav spominjam, so me začeli dražiti tudi sošolci, kajti Mira je bila v šoli moja soseda; sedela je sicer v drugi klopi kot jaz, toda klopi sta bili v isti vrsti in oba sva sedela na kraju vsak svoje, tako da sva si lahko izmenjala pri izpraševanju ali pri šolskih nalogah kak koristen namig. Mislim, da sva se prav rada videla, toda ko sem že po enem letu odšel na gimnazijo, sva se le redko še srečala in se postopoma oddaljila.

Do Zine, ki je bila pravzaprav Mašenkina vrstnica, sem čutil prijateljstvo malega dečka do doraščajoče gospodične, s katero sva, kot se tudi sama spominja, povečini «filozofirala», debatirala o verskih vprašanjih, o kakem romanu, ki sva ga prebrala, ali o kaki gledališki uprizoritvi, ki sva jo skupaj gledala. Bilo je že veliko, da se je spuščala z majhnim dečkom v take razgovore, čudila se je kdaj moji «bistrosti», a me kdaj tudi ironično poučila ali zavrnila.

Prigoda, ki se je živo spominjam, kot bi se bila zgodila včeraj, naj ta odnos nazorno prikaže. Bilo je 6. aprila 1915 — datum sem zato, ker je dan padel na Brankov rojstni dan, letnico pa vem iz Zinine pripombe, ko me je vprašala, koliko let imam. Bil je krasen, sončen pomladanski dan. Ni me zdržalo doma, vzel sem mrežo, škatle in kar sem še potreboval za metulji lov in jo mahnil proti Razklanemu hribu. Da obdarim brata za njegov «god» (tako smo rekli doma rojstnemu dnevu, ker otroci pravih godov nismo poznali), sem ga vzel s seboj. Zavila sva mimo stare cerkvice, prišla na cesto, ki pelje mimo svetoivanske železniške postaje proti zgornji novi cesti, prečkala to in šla naprej po bazoviški cesti ob vznožju Razklanega hriba. Ob prvem ovinku sva se spustila na levi strani v majhno kotanjo, pravzaprav na majhen travnik, sredi katerega samuje večja skala. (Prav danes sem bil tam, odložil plašč pred skalo in sedel vrh kamna, ki je še zmerom isti, kot je bil v mojih otroških letih). Takrat, pred enainštiridesetimi leti, sva z Brankom odložila najine stvari prav ob tej skali, prijela vsak za svojo mrežo in se začela ozirati po metuljih. Nekaj sva jih bila že ujela, ko švigne mimo mene srednje velik, oranžnorumenkast in lepo pisan metulj.

Zakričal sem:

«Častna beseda in resnica božja! To je petelinček!»

Kakor bi me bil kdo izstrelil iz loka, sem se pognal za njim, ga nekaj časa preganjal in končno ujel. S tresočimi rokami sem ga snel iz mreže, ga ubil, nataknil na iglo in zabodel v škatlo. Komaj sem pospravil s prvim, je priletel drugi in za njim tretji. Letal sem za njimi kakor iz uma, ušel mi ni bil nobeden in končni rezultat je bil: šest krasnih petelinčkov v škatli.

Branko, ki se lova ni bil udeležil in je začuden gledal moje noro početje in še bolj noro veselje, se je začel dolgočasiti in je sitnaril, da bi šla domov. Mimogrede sem mu navil ušesa in se potem, še zmerom razburjen, toda presrečen, res z njim odpravil domov. Nisem strpel, da ne bi pokazal očetu, mami in vsem, ki bi hoteli videti, svojega čudovitega plena. Doma sem svoj plen takoj razkazal, vzel kol in na njem zapovrstjo razpel vseh šest metuljev.

Zvečer je prišla Zina. Že od daleč sem ji poletel naproti in kričal:

«Častna beseda in resnica božja! Danes sem ujel šest petelinčkov! *Thaïs polyxena*, ki jih še nikdar, nikdar nisem videl v svojem življenju!»

Zina me je porazila z ironičnim vprašanjem:

«Koliko si pa star?»

«Dvanajst let.»

«No, potem pa še marsičesa nisi videl v življenju.»

Bil sem takrat v drugem razredu gimnazije, čutil sem se že nekako na pol doraslega, pa sem pogledal po sebi in zares opazil, da sem še majhen kratkohlačnik.

Bilo je takrat, ko se je Italija pripravljala za vstop v vojno, Zina je študirala prvi letnik učiteljišča v Gorici in je prišla za velikonočne praznike domov. Čutila se je v primeri z mano odraslo in skoraj leto dni bivanja v doslej nepoznanem mestu in seznanjanje s številnimi že doraslimi sošolci in sošolkami sta jo odtujila prejšnjemu svetu in jo nekako povzdignila nadenj. Prej sem bil vajen njenega priznavalnega začudenja, zato me je njena ironična pripomba, sicer povsem upravičena, prav tako osupnila kot prizadela. Mislim, da sem ji njeno koristno opazko, ki je malce potlačila mojo naivno samozavest in domišljavost, kar precej dolgo zameril.

7.

Ta moja preobčutljivost je bila zagotovo še stopnjevana zaradi mojega tajnega srčnega odnosa do Line, pred katero bi bil hotel veljati, če že ne ravno za odraslega, pa vsaj za doraščajočega fanta. Imel sem vse možnosti, da bi se bil z Lino seznanil. Toda moj strah, da bi izdal svojo skrivnost, in moja sramežljivost sta bila tako nepremagljiva, da sem opustil vse, da bi do tega seznanjanja prišlo.

Lina je imela brata približno mojih let, ki je bil prav tak plavolasec in modrookec kakor ona. Videl sem, da se Mašenka pozdravlja z obema, toda če je s tem ali ono spregovorila kako besedo, sem se držal vselej v varni razdalji. Lina je zahajala še z neko deklico, Lindo, prav tako našo sosedo, ki je bila iz dobre italijanske družine in je stanovala v majhnem, secesijskem «palazzinu». Linda je prišla večkrat k nam na vrt, bila je prikupna deklica s temnimi lasmi, z gostimi črnimi obrvmi in zelenkastimi očmi. Bila je vitka kakor vrbova vejica in pred njo, ki je bila morda za pol leta ali leto mlajša od meje, me ni bilo prav nič sram. Vedel sem, da sta si z Lino prijateljici in zaradi te zveze z mojo skrivno oboževanko sem bil še posebej rad v njeni družbi.

Z brati, z Ivanom in še s kakim znanim dečkom iz sosečine smo se šli na vrtu ali na «Zemlji» pogostoma metat in kdaj se je borbe udeležila tudi kaka izmed domačih deklic. Toda jaz z dekleti se nisem rad metal. V meni je bila nekakšna nepremagljiva zadržanost, da bi se moral deklice prebližu dotakniti, zadržanost, ki je mejila že na odpor ali tajni strah.

Nekoč sva se metala z Brankom in Mašenka z Lindo. Linda se je pokazala kar korajžno in odporno dekletce in ko sva opravila, ona z Mašenko in jaz z Brankom, je pozvala mene, da bi se šel metat z njo. Osupel sem jo pogledal in zdelo se mi je smešno, da bi se tako dekletce sploh upalo meriti s fantom, kakršen sem bil jaz. Odklonil sem, toda ona je navalila name in se me je oklenila okrog vratu, da bi me potegnila na tla. Videl sem, da gre zares in jo pograbil okrog pasu, da bi jo zvil na tla. Toda komaj sem se je oklenil, je sama od sebe klecnila na tla in me potegnila za seboj. Rekel sem ji «vinta» («premagana») in takoj vstal. Vstala je tudi ona in me spet pozvala na boj. Spet sem se branil in spet je ona navalila name ter se je vse ponovilo, kakor je bilo prvič. Tako me je prisilila še nekajkrat, da sem se pomeril z njo, dokler me ni naenkrat spreletela neka na pol sladka, na pol neznanska groza.

(Nadaljevanje sledi)